

Nakazne sa drva ljubljanski mesto! preskrbovalni urad časno ne bo iz...

Splošna bolnišnica v Ljubljani sporoča, da mora vsak bolnik pri vstopu...

Svoje podružnice v Ljubljani bo odprla Banca di Roma, ki spada med največje italijanske denarne zavode...

Ravnateljstvo ljubljanske mestne elektrarne opozarja vse odjemalce elektrike, naj ne nasedajo več sleparjem...

Nov vozni red za ljubljansko pokrajino je stopil v veljavo. Iz Dolenjske je zmerom vozilo v Ljubljano štirje vlaki na dan...

Kmetovalci, ki imajo zemljišče zunaj kontrolne črte, ki obdaja Ljubljano, samj na stanujejo znotraj te črte...

Tečaj za telesno vzgojo bo v Ljubljani v prvih desetih dneh meseca junija za ljudske in srednje šole...

Pokrajinska zveza delodajalcev je objavila okrožnico, v kateri opozarja na mesečno prilivo gradbenega lesa...

Krompir so začeli saditi tudi v ljubljanski zvezdi, kjer so se lotili najprej parcele, ki je najbližja vseučilišču in Glasbeni Matici...

150.000 italijanskih delavcev dela zdaj v Nemčiji. Tam uživajo iste pravice kakor nemški, imajo iste plače...

Nove cene mleku v prahu je določil italijanski kmetijski minister. Kila mlečnega prahu polnomastnega mleka je več ko 24% masnože sme stati največ 21.50 L...

V spomin na obletnico obstoja Nezavisne Države Hrvatske bodo v Banjaluci zgradili nov vodovod, v Vinokovcih nov prekop in več namakalnih naprav na Biševem polju...

Četiri milijona ljudi je letošnje leto obiskalo zagrebški spomladanski velesejem. Med obiskovalci je bilo veliko tuincev...

Reden telefonski promet je hrvatska poštna uprava uvedla med Madžarsko in Bolgarijo...

Direktne potniške vozane med Hrvatsko in zasedeno Francijo čez nemško ozemlje bodo v kratkem uvedle hrvatske državne železnice...

400 milijonov kun so doslej poslali v domovino hrvatski delavci, ki so zaposleni v Nemčiji. Samo Hrvatski potniški urad je doslej izvršil 140.000 denarnih nakazil...

Najstarejši kip na svetu so odkopali v Mrtvem pogorju v Nemčiji, kjer že 17 let izkopavajo starine. Po mnenju dunajskega profesorja Körberja je kip še izpred diluvijske dobe...

Pariški velesejem, ki bi se moral vršiti od 8. do 25. maja t. l. so preložili na pozneje. Najbrž ga bodo priredili ob koncu avgusta ali v začetku septembra...

Nemško rthovno vojno poveljstvo je odredilo, da se izpuste vsi bivši jugoslovanski vojni ujetniki, ki so doma na Spodnjem Stajerskem. Prevoz teh ujetnikov se je začel in bo kmalu končan...

Napitnino natakarije in natakarije bodo odpravili v Nemčiji. Lastniki gostinskih obratov bodo morali odslej zvišati plačo svojim natakarijem in natakaričam...

200 hiš se je porušilo v Donjem Milanovcu v Srbiji, kjer je narasla Donava poplavlila mesto. V Srbiji zdaj za poplavljenice javno zbirajo denar...

Kmetijske tečaje in poljedelska predavanja so uvedli v hrvatski armadi. Tako skušajo v hrvatski vojski službi izolirati tudi nove hrvatske poljedelce...

Izdelovanje in prodajo sladoleda je prepovedala oblast v Zagrebu zaradi varčevanja z živili. Prepoved velja samo za mesto...

Mednarodno akademijo za politične in upravne vede so pretekli teden ustanovili v Berlinu v navzočnosti predstavnikov 14 narodov. Predsednik akademije je postal državni podtajnik v nemškem notranjem ministrtvu...

Madžarski židovski emigranti, ki zdaj bivajo v tujih in sovražnih državah, so izgubili madžarsko državljanstvo. Odlok utemeljuje to odredbo s tem, da ti židje sodelujejo v boju proti madžarskim interesom...

O pomenu Hitlerjevih absolutnih pooblastil za čas vojne piše polkovnik nemškega glavnege stana Walter Scheaf. Med drugim poudarja genialnost strateških načrtov Adolfa Hitlerja na vzhodni fronti...

Angleške čete so se po poročilu iz Vichya izkrcale na francoskem otoku Madagaskariu ob vzhodni afriški obali. Zavezli so predvsem pomorsko oporišče Diego Suarez. Maršal Pétain in admiral Darlan sta bila posadkam naročila, naj otok branijo...

Nov tip nemškega letala so zgradili v nemški letalski tovarni Blohm & Voß. Imenuje se »BW 141«. Njegova značilnost je pa propeler, pritrjen na levem krilu letala...

Zenske in mladina izpod 18 let ne sme biti več zaposlena ne po dnevi in ne ponoči v rovih srbskih rudnikov. To odredbo je izdal srbski trgovinski minister...

Poseben odsek, ki zbira samo knjige in drugo štivo, so uvedli v srbskem prosvetnem ministrtvu. Knjige potem po Rdečem križu pošiljajo srbskim vojnim ujetnikom v posamezne države...

Prve češnje so že pričele zoriti v Hercegovini. Kljub ostru zimi in mrazu bodo, kakor vse kaže, dobro obrodile. Kmetje iz okolice Mostarja so jih že prinesli na trg...

300 srbskih otrok so pretekli teden poslali v Banat na okrevanje. Otroci bodo razdeljeni po več krajih. Navodila za zatiranje vodnih podgan je izdala oblast občinam in ostalim državnim in samoupravnim uradom v Banatu...

Hrvatsko komisijo za likvidacijo premoženja državnopravne in zasebnopravne narave bivše Jugoslavije so ustanovili v Zagrebu. Komisija bo ugotovila delež Hrvatske in se pozajala za likvidacijo deležev z nasledstvenimi državami...

Vazne uredbe je izdala bolgarska vlada. Sklenila je mobilizirati 25.000 delavcev za gradnjo cest na Bolgarskem, zlasti na zasedenem ozemlju. Rdečemu križu je poverila zbiranje volne za vojaštvo. Trgovinski minister je pa odredil, da se mora 1. junija začeti splošno štetje glav živine in pregled živilskih zalog na Bolgarskem...

Protiboljševsko razstavo so odprli v Berlinu pod naslovom »Sovietski raj«. Otvorile so se udeležili tudi fašistovski voditelji v Berlinu in predstavniki španske falange. Zakonsko odredbo o ureditvi delovnih razmerij so izdali na Hrvatskem. Odredba določa, da bo država dovolila samo delo, ki ne bo škodovalo državi in narodu...

Madžarska je pretrgala diplomatske stike z Brazilijo, Urugvajem in Paragvajem. Zastopnik zunanega ministrtva je izjavil, da namerava Madžarska ostati zvesta politiki Osi in da ne mara imeti stikov z državami, ki so se izrekle proti njej. Ameriški državni parlament bo prepovedal šolske počitnice. Namesto da bi šli na počitnice, se bodo morali gojenci udeleževati letalskih tečajev...

Nemški letalski general Quade je objavil v berlinskem listu »Börsen-Zeitung« članek o letalski ofenzivi na Malto. Med drugim pravi, da se ni čuditi odporu tega otoka, ki je ena sama trdnjava. Vse naprave so globoko pod zemljo, kjer so urejena skladišča, tovarne, letališča, ladjedelnice in oporišča za podmornice...

»Da sem mu pustil pete odnesti, ko sem ga imel že tako rekoč v rokah. Je najhujša blamaža, kar sem jih doživel v svoji dolgi karieri.« »Daleč ne more biti, gospod šef. Še ga boste ujeli.« »Zdaj, ko sva odkrila svoje kvarte! Ne bodite otročiji, Gloria,« je rekel Lansing očitačo. »Dekle je pobesila glavo.« »Oh, strašno mi je žal, gospod šef. Vse sem vam pokvarila.« Stephen ji je tovariško položil roko na laket. »Nikar, otrok, saj vam ničesar ne očitam. Pravite, da je bil že takoli, ko je stopil skozi vrata, pripravljen planiti na vas. Nekdo mu je moral kaj namigniti.« Takrat nas je Stephen prvič na znanje vzel. Ko me je pogledal, je vzdihnil: »Adelaida, Adelaida, ali ste nazadnje vi krivi, da je dobil namig?« »Jaz... o ne! Razen če me je morda opazoval, ko sem v veži govorila z Anninom možem.« »Z Anninom možem?« »Da, možem natakarič, ki je včeraj izginila.« Njegov obraz se je zmrabil. »Izginila? To ni mogoče. Mislim, da ni poskusil, prodati jo v New-Orleans. Saj ima vendar dom in moza, nekoga, ki bi razkril vsemu svetu, če bi izginila. To vem zato, ker sva ji James Reid in jaz ponovno sledila, da bi dognala, v kakšnih razmerah živi.« »A Fancher... tega ni vedel.« sem zajecjala. »Proti njemu se je izdajala za samostojno dekle.« »O Bog!« je zastokal Stephen Lansing. »In jaz sem bil tako prepričan, da ni v nevarnosti, da se še zmenil nisem zanj.« Po kratkem odmoru je rekel nadzornik Bunyan zmeden: »Ali bi bili tako prijazni in bi mi povedali, kaj... kaj naj vse to pomeni, Mr. Lansing?« »Višji nadzornik Lansing, član tajne državne policije, tudi g-menov imenovanik, je ponosno pojasnilo dekle. »Ta trenutek je tukaj v posebni misli.« »Smrt božja!« Sweeney je od spoštovanja skoraj na trehuh padel. »In to je,« je rekel Stephen z lahkim smehljajem, »moja pomočnica, moja desna roka, Miss Gloria Quackenberryjeva.« »To je moje pravo ime, gospod nadzornik,« je reklo dekle, ko je videlo nejevolni izraz na Bunyanovem obrazu. »In sicer zakaj? Ker bi si noben človek na svetu ne izbral takšnega smešnega imena za psevdonom.« »Morda... morda res ne,« je zamrmral nadzornik. »Da vam takoli vse pojasnim, gospod nadzornik,« je rekel Stephen Lansing, »vam povem, da ve rthovno vodstvo državne policije že leto dni, da v tem delu države cvete trgovina z dekleti najizkrotnejše vrste. V new-orleanskem pristanišču skrijejo uboge žrtve v zaboje in jih prenosa na parnik, ki vozi proti Buenos-Airesu, dokler ne končajo nazadnje v kakšnem južnoameriškem zabavišču. Posrečilo se nam je, izslediti eno izmed pošiljk, a zločinci so bili že poprej dobili namig. Ko smo prišli do človeškega tovara, so bila dekleta že mrtva.« »O Bog!« sem onemoglo zastokala. »Našli smo tudi sled nekega dekleta, ki se ji je posrečilo, da je iz tovarnega avtomobila, v katerem so jo peljali v New-Orleans, vrgla s svinčnikom napisano pismo. A že dolgo prej, preden je bilo to sporočilo v naših rokah, so jo bili vrgli na cesto, kjer jo je, slučajno, povozil tovarni avto.« »To je bila Gwendolena!« sem vzkliznila. »Natakarič, o kateri so pravili, da so jo povozili na poti v Hollywood!« Stephen je prikal. »Gwendolena ni imela nobenih svojcev. Ljudje, pri katerih je stanovala, niti tega niso vedeli, kje je bila zadnje v službi. Dogodek smo si še precej jasno rekonstruirali, a na pravo sled nas je privedel šele prtič z znamko »Hotel Richelieu«, ki smo ga našli v njeni sobi. Zato sem že mesec dni tukaj, gospod nadzornik, ali pa hodim po sosednjih mestih, na znanj kakor da prodajam kozmetično robo, v resnici pa, da bi izvedel kaj natančneje o dvajsetih ali tridesetih dekletih, ki so zadnje leto izginila tod okoli.« »Dvajset ali trideset?« sem zaše pelala. »Razen prtiča nisem imel nobene podlage za domnevo, da je središče zločinskega podjetja v tej hiši...« »Razumem, sir,« je pripomnil nadzornik spoštljivo. »Odkrito povem, da so moji predstojniki mislili, da tod samo čas za pravilam.« Stephen Lansing se mi je nekam porogljivo nasmehnil. »In tudi... nekateri drugi ljudje so bili prepričani, da nimam ničesar drugega v mislih kakor ljubikanje z neumnimi ženščinami. Do predčerašnjim sem še sam mislil, da se peham za stvarjo, ki je prav za prav ni. Našel nisem namreč ničesar takšnega, kar sem upal najti. Nato so iznenada začeli dogodki drug drugega preganjati. Morda je morilec umoril Reida zato, ker je potreboval denarja... mnogo denarja, da bi pobegnil na varno. Morda je tudi poskušal zadnji veliki lov, ker so mu tla začela postajati prevoča. Vsekako je zdaj najel Glorijo, ki se je po mojem naročilu že nekaj tednov potikala tu okrog in prosila za namestitev. Zdaj — sem si mislil — je prišel trenutek, ko bo treba lopovu nastaviti past.«

Usnjeni izdelki se dajo dobro prebarvati s s specielno barvo za usnje. Zaloga barv in acetona: Efaks, Napoleonov trg.

Vato sa odeje, šivanje odej, tapetiranje in popravilanje sof nudi najugodnejše Dolničar, tapetništvo, Celovška cesta 102, pri policiji.

Osebnosti

POROČILI SO SE:

V Ljubljani: dr. Svetozar Ilešič, privatni docent, in gđe. Meta Žukova, cand. iur. V Zagrebu: dr. Franc Stanol, zobozdravnik v Sisku, in ga. Zlata Brišnikova, bivša trgovka. Bilo srečno!

UMRLI SO:

V Ljubljani: inž. Josip Petrič; Jakob Grčar, policijski agent v pok.; Franc Anžič, posestnik in mesarski mojster; Jakob Zalaznik, posestnik; Josipina Strnadova; Julius Hutmänn; Franc Zdravljec; Jernej Remškar, posestnik in železničar v pok. Na Golniku: Cecilija Erzinova iz Smartna pri Kamniku. V Brezicah: 76letni Jožef Antončič, višji oficijal v pok. V Mariboru: 81letna Marija Kolberjeva, hišna posestnica; 62letna Antonija Kitakova; 57letni Martin Trstenjak, bivši urar; 84letna Marija Šlanderjeva; 74letni Josip Perko, železničar v pok.; 70letni Franc Jurkovič, železničar v pok. Na Lidi pri Medvodah: 82letna Marija Debevčeva, tovarniška delavka. V Zuzemberku: Fran Požun, tajnik posojilnice in organist. V Ribnici: 84letna Terezija Sušnjakova. V Dolenji vasi na Dolenjskem: 57letni Ignacij Levstik. Naše sozlagje!

ŠPORTNI TEDNIK

Zdi se, da je že določeno

Tekme te nedelje so tvorile uvod v poslednjo šestino tekmovalja. Na sporedu je torej sedaj finish dirka za poslednjimi uspehi, ki naj tej ali oni četi potrdijo že dosežene položaje, drugim pa omogočijo še v poslednjem trenutku, preden pade zastor, kako zboljšanje, malo več sončnega prostora. V prvi vrsti je šlo za sam vrh razpredelnice. Neposredna borba med tekmečema za prvo mesto. Romo in Torino, naj bi rešila vprašanje letošnjega prvaka. Torinci so uživali prednost lastnega igrišča, pa so zamudili, da bi se z njo okoristili. Nasprotno, Rimljani so dvakrat prišli v vodstvo in obrakot so se moral domačini zelo zelo potruditi, da so dosegli izravnanje. Velika borba za prvo mesto se je končala neodločeno in je najbrž odločila vprašanje, kdo bo letos sedel na italijanski nogometni prestol: vse kaže, da bo to Roma. Rezultati: Fiorentina-Modena 8-0, Livorno-Napoli 2-0, Ambrosiana-Bologna 0-1, Lazio-Juventus 2-1, Liguria-Genova 3-4, Torino-Roma 2-2, Triestina-Milano 2-2, Venezia-Atalanta 1-0.

Na prvi pogled je opazen velik rezultat v Firenci, gotovo najmočnejši v vsem letošnjem tekmovalju. Omeniti je treba derby v Genovi, ki je Genovezom prinesel težko priborjen uspeh. Triestina je z Milanezi podelila točki, kar je med tema dvema že davno udomaćen običaj. Viden je tudi uspeh prvaka v Milanu, prepozen, da bi si mogel z njim pomagati na boljše ko šesto mesto. Nekaj tekem se more pohvaliti z dobrim obiskom. Največjega je imela prireditelj v Torinu, okoli 25.000 s skoraj 300.000 lir utrčka. Po 15.000 sta imeli prireditelji v Genovi in v Romi, v Milanu celo 18.000. Vsega skup je bilo na tekmah prvega razreda več ko 100.000 gledalcev. Tudi drugi razred se je to nedeljo postavil: preko 40.000 gledalcev; najizdatnejši obisk je bil v Bariju, 13.000.

Svicaarsko prvenstvo: Servette-Young Fellows 3-1, Granchen-Grasshoppers 1-0, Lugano-Chaux de Fonds 1-0, Lausanne-Nordstern 0-0, Young Boys-Luzern 1-1, Zürich-Cantonal 3-2, Biel, St. Gallen 4-2. Francija: Druga tekma pokalnega finala: Red Star-Lens 5-2. V Nemčiji so odbili prvo kolo finala za ostalstvo. Udeležba je še pestra in bo zanimivejša, ko bodo razni outsiderji izločeni. O. C.

Filatelija

Vpliv filatelije na gospodarstvo

S tem, da so uvedli v poštnem prometu frankiranje pisem z znakami namesto prejšnjega plačevanja pristojbin v denarju, je nastala nujna potreba po čim popolnejših in vzdržljivih strojih in potrebščinah.

Tiskarska obrt se je razvila od prvotnega knjižotiska in bakroreza do izredno popolnih, finih in preciznih tehnik, ki jih uporabljajo danes (bakrotisk, jeklorez, svetlotisk itd.).

Potrebno je bilo izdelati papir posebne vrste, prav tako lepilo. Posebno pozornost je bilo treba posvetiti izdelavi barv. Cela vrsta novih strojev je bila potrebna, da je šlo delo hitreje izpod rok in da je postalo možno kriti ogromne potrebe po znakmah v novejši dobi. Tiskanje znakm je postalo posebna panoga tiskarsva in zahteva dakeš specialno izurjenih delavcev. Kakšen velik vpliv je imel ta napredek na gospodarstvo, lahko vsakdo uvidi.

To so bile neposredne posledice izuma znakme. Se večji pomen pa imajo posredne posledice, namreč zbiranje znakm.

Z začetkom filatelije je bil nujno zvezan nastanek posebne vrste trgovine — trgovine z znakmami. Prvotno so prodajali trgovci znakme ob enem z drugim blagom in ni bilo specialnih trgovin. Danes imamo veletvrdke, ki se ukvarjajo izključno z razpečevanjem znakm. Ker veljajo znakme za vrednostne papirje — kar na primer dokazujejo sedanje omejitve v izvozu in uvozu znakm — je umljivo, da znakme tudi kotirajo na posebnih borzah, podobno kakor industrijske in druge delnice. Regulacije teht notranji so posledice velikih družb (avkeji), ki jih prireajo svetovne veletvrdke z znakmami. (Tu mislim seveda le na boljše, klasične znakme. Cene ostalih se seveda ravna po zakonu ponudbe in povpraševanja.)

Tudi obrtniki so postali pozorni na to gibanje, bodisi da so nekateri podjetnejši sami izkoristili ta pojav v svoje namene, bodisi da so dobivali naročila v zvezi s filatelijo. Vsekako imamo danes cela podjetja, ki izdelujejo to ali ono filatelisko potrebščino, najsij bo to pineta, prilepka, album ali pa vložna knjiža in ostali pribor.

Z naraščanjem števila filatelistov se je izkazala potreba po ustanavljanju društev in izdajanju strokovne literature. Dandanes imamo poleg kopice strokovnih knjig še nešteto mesečnikov in drugih listov, da, celo tednikov, ki so izključno filatelističnega značaja.

Za splošno narodno gospodarstvo je filatelija večje važnosti, kakor se splošno misli. Zbirke moramo namreč smatrati tudi kot naložen denar in jih primerjati s hranilnimi vlagami. Da, celo boljše je to, ker ohrani znakma v še tako razviranih denarnih razmerah (n. pr. v inflaciji) svojo pravo vrednost, če je že ne poveča, medtem ko z valuto ni zmerom tako.

Znakme lahko pomagajo tudi zboljšati splošno gospodarsko stanje, če se uporabijo v propagandne namene, recimo za pospeševanje tujskega prometa. Znakma s posrečeno izbranim motivom ne mika samo zbiralca, ampak dostikrat tudi nezbiralca, in tako dostikrat uspe v svojem namenu.

Končno lahko pripomnim, da se da s pametno politiko izdajanja znakm jako lepo polniti državna blagajna, za kar je prav lep primer kneževina Liechtensteinska. Znamke te države so pri filateliskih zelo v čišlih, uprava pošte na se tega tudi zaveda in ne trapi zbiralcev s kilometriskimi serijami in s pribitki, dosi večjim od nominalne vrednosti.

Vidimo torej, da zbiranje znakm ni le »igračkanje s papirčkic, nego da je filatelija v gospodarstvu vsake države važen moment.

O priliki pa o ostalih vplivih filatelije na javno življenje. G. Gruden.

ADELAIDA VZTRAJA DO KONCA

SKRIVNOST HOTELA RICHELIEUJA

Stephen Lansing je nežno dvignil vključeno postavo iz zaboja. Tiho preklinja je odstranil umazano cunjco, kihočo med zobmi Glorije Larue. Potlej je odvezal rute, s katerimi je imela povezane noge in roke. Bile so običajne hotelske brisače, kakršnih pride vsak dan na stotine v hotelsko pralnico. »Za Boga, Gloria, če so vam storili kaj žalega, naj jim bo Bog milostljiv!« je zaškrtal Stephen. Dekle se je slabotno nasmehnila in rekla v tonu, ki ga poprej nisem bila vajena pri njej: »Vse v redu, gospod šef. Saj ste me vendar zato s seboj vzeli, ker kaj prenesem.« »Šef!« Sweeney je od začudenja pozabil usta zapreti. »Šef!« sem vzkliznila, ne da bi bila kaj razumela. »Šef!« je osupel ponovil nadzornik. Stephen se še zmenil ni za nas. »Za božjo voljo, Gloria, saj sem vas vendar svaril... vam rekel, da je pomarejeno sporočilo radijske družbe znamenje, da vas hočejo dobiti v svoje roke. Zakaj... le zakaj niste pazili, ne-pametni otrok?« Skomignila je z rameni. »Mislila sem, da sem strašansko prebršana, gospod šef.« »In tako ste šli naravnost v past,« je trpko rekel Stephen. »Vsak človek kdaj kozla ustrelil, gospod šef,« je nekoliko osramočena priznala. »Brž ko sem prešla omejeno vabilo za pevski nastop, sem vedela, da je past nastavljena, a sto-

»Da sem mu pustil pete odnesti, ko sem ga imel že tako rekoč v rokah. Je najhujša blamaža, kar sem jih doživel v svoji dolgi karieri.« »Daleč ne more biti, gospod šef. Še ga boste ujeli.« »Zdaj, ko sva odkrila svoje kvarte! Ne bodite otročiji, Gloria,« je rekel Lansing očitačo. »Dekle je pobesila glavo.« »Oh, strašno mi je žal, gospod šef. Vse sem vam pokvarila.« Stephen ji je tovariško položil roko na laket. »Nikar, otrok, saj vam ničesar ne očitam. Pravite, da je bil že takoli, ko je stopil skozi vrata, pripravljen planiti na vas. Nekdo mu je moral kaj namigniti.« Takrat nas je Stephen prvič na znanje vzel. Ko me je pogledal, je vzdihnil: »Adelaida, Adelaida, ali ste nazadnje vi krivi, da je dobil namig?« »Jaz... o ne! Razen če me je morda opazoval, ko sem v veži govorila z Anninom možem.« »Z Anninom možem?« »Da, možem natakarič, ki je včeraj izginila.« Njegov obraz se je zmrabil. »Izginila? To ni mogoče. Mislim, da ni poskusil, prodati jo v New-Orleans. Saj ima vendar dom in moza, nekoga, ki bi razkril vsemu svetu, če bi izginila. To vem zato, ker sva ji James Reid in jaz ponovno sledila, da bi dognala, v kakšnih razmerah živi.« »A Fancher... tega ni vedel.« sem zajecjala. »Proti njemu se je izdajala za samostojno dekle.« »O Bog!« je zastokal Stephen Lansing. »In jaz sem bil tako prepričan, da ni v nevarnosti, da se še zmenil nisem zanj.« Po kratkem odmoru je rekel nadzornik Bunyan zmeden: »Ali bi bili tako prijazni in bi mi

povedali, kaj... kaj naj vse to pomeni, Mr. Lansing?« »Višji nadzornik Lansing, član tajne državne policije, tudi g-menov imenovanik, je ponosno pojasnilo dekle. »Ta trenutek je tukaj v posebni misli.« »Smrt božja!« Sweeney je od spoštovanja skoraj na trehuh padel. »In to je,« je rekel Stephen z lahkim smehljajem, »moja pomočnica, moja desna roka, Miss Gloria Quackenberryjeva.« »To je moje pravo ime, gospod nadzornik,« je reklo dekle, ko je videlo nejevolni izraz na Bunyanovem obrazu. »In sicer zakaj? Ker bi si noben človek na svetu ne izbral takšnega smešnega imena za psevdonom.« »Morda... morda res ne,« je zamrmral nadzornik. »Da vam takoli vse pojasnim, gospod nadzornik,« je rekel Stephen Lansing, »vam povem, da ve rthovno vodstvo državne policije že leto dni, da v tem delu države cvete trgovina z dekleti najizkrotnejše vrste. V new-orleanskem pristanišču skrijejo uboge žrtve v zaboje in jih prenosa na parnik, ki vozi proti Buenos-Airesu, dokler ne končajo nazadnje v kakšnem južnoameriškem zabavišču. Posrečilo se nam je, izslediti eno izmed pošiljk, a zločinci so bili že poprej dobili namig. Ko smo prišli do človeškega tovara, so bila dekleta že mrtva.« »O Bog!« sem onemoglo zastokala. »Našli smo tudi sled nekega dekleta, ki se ji je posrečilo, da je iz tovarnega avtomobila, v katerem so jo peljali v New-Orleans, vrgla s svinčnikom napisano pismo. A že dolgo prej, preden je bilo to sporočilo v naših rokah, so jo bili vrgli na cesto, kjer jo je, slučajno, povozil tovarni avto.« »To je bila Gwendolena!« sem vzkliznila. »Natakarič, o kateri so pravili, da so jo povozili na poti v Hollywood!« Stephen je prikal. »Gwendolena ni imela nobenih svojcev. Ljudje, pri katerih je stanovala, niti tega niso vedeli, kje je bila zadnje v službi. Dogodek smo si še precej jasno rekonstruirali, a na pravo sled nas je privedel šele prtič z znamko »Hotel Richelieu«, ki smo ga našli v njeni sobi. Zato sem že mesec dni tukaj, gospod nadzornik, ali pa hodim po sosednjih mestih, na znanj kakor da prodajam kozmetično robo, v resnici pa, da bi izvedel kaj natančneje o dvajsetih ali tridesetih dekletih, ki so zadnje leto izginila tod okoli.« »Dvajset ali trideset?« sem zaše pelala. »Razen prtiča nisem imel nobene podlage za domnevo, da je središče zločinskega podjetja v tej hiši...« »Razumem, sir,« je pripomnil nadzornik spoštljivo. »Odkrito povem, da so moji predstojniki mislili, da tod samo čas za pravilam.« Stephen Lansing se mi je nekam porogljivo nasmehnil. »In tudi... nekateri drugi ljudje so bili prepričani, da nimam ničesar drugega v mislih kakor ljubikanje z neumnimi ženščinami. Do predčerašnjim sem še sam mislil, da se peham za stvarjo, ki je prav za prav ni. Našel nisem namreč ničesar takšnega, kar sem upal najti. Nato so iznenada začeli dogodki drug drugega preganjati. Morda je morilec umoril Reida zato, ker je potreboval denarja... mnogo denarja, da bi pobegnil na varno. Morda je tudi poskušal zadnji veliki lov, ker so mu tla začela postajati prevoča. Vsekako je zdaj najel Glorijo, ki se je po mojem naročilu že nekaj tednov potikala tu okrog in prosila za namestitev. Zdaj — sem si mislil — je prišel trenutek, ko bo treba lopovu nastaviti past.«

Listek „Družinskega tednika“

ZOBJE in PREHRANA

Zakaj mora dandanašnji vsak človek k zobozdravniku? Zakaj je 32 zdravih zob v ustih odraslega človeka takšna redkost?

Izprašajmo same sebe! Zakaj pogosto je napačna prehrana tisti vzrok, ki nam pripravi vrvalno nasladič in toliko kovine v usta.

In vendar so na svetu dežele, katerih prebivalce ne mučijo skrbi za ohranitev zdravih zob. Njihovi otroci se rodijo z zdravimi, močnimi zobmi in takšne ohranijo vse svoje življenje; zobozdravnikov in plomb skoraj ne poznajo, ustne vode in zobne kreme so jim odveč.

In mi? Poročila šolskih poliklinik ali celo ugotovitve vojaških zobozdravnikov kažejo obupno stanje naših zob. Skoraj vsak človek ima danes kovino v zobeh; umetno zobovje je silno pogostno, popolnoma zdravi zobje so pa velika redkost.

A zmerom ni bilo tako. Neki strokovnjak, ki je raziskoval razpadanje zob v teku zgodovine, je ugotovil, da so ljudem v prvi zgodovinski dobi zobje le redko gnili, pozneje pa vse bolj in bolj, dokler niso danes ta dan dosegli vrhunca. Sicer so strokovnjaki našli na zobovju človeških okostij vseh časov tu in tam kakšen gnil zob, nikoli pa ne toliko kakor danes. Do leta 1000. je imelo komaj 30% Evropejcev gnile zobe, med letom 1600. do 1700. je število ljudi z bolnimi zobmi na lepem poskočilo na 50%, danes ima pa 90-100% Evropejcev gnile zobe.

Zato ni čudno, da se znanost le dolgo kar najintenzivneje bavi z vzroki razpadanja zob. Veliko število publikacij je objavljalo rezultate doslej izvršenega dela. Neka švicarska založba iz Basla je pa vse te rezultate zbrala in jih izdala v celoti. Ker gre za vprašanje, ki nas vse osebno zanimajo, je prav, da se seznanimo z njimi.

Kateri so torej vzroki gnitja zob? Če pustimo ob strani še malo raziskane odnose med zobno gnolbo in nemanaravo sestavo sline, motnjami krvnih žlez in vplivi dednosti, ostane še šest glavnih vzrokov zobne gnolobe:

- 1. slaba zobna sklenina;
2. razkroj zobne sklenine zaradi vpliva bakterij in kislin;
3. nezadostno uživanje mineralnih snovi in pomanjkanje vitamina D;
4. uživanje belega kruha in drugih izdelkov iz bele moke;
5. uporaba rafiniranega sladkorja kot živila;
6. nepravilna prehrana med nosečnostjo in pomanjkljivo dojenje.

Zdaj si pa pogledimo posamezne točke nekoliko natančneje!

1. Da zobje, katerih sklenina je slaba ali razpokana, laže oboliijo, je jasno. Vprašanje je le, kaj je vzrok, da sklenina ni dovolj trdna. Vse kaže, da je vzrok temu poleg različnih drugih vplivov (kakor na primer mehanskih) predvsem pomanjkanje vitaminov A, C in D v naši prehrani.

2. Nekatere kisline tvorijo pri vrenju nekaterih hranil — kakor sladkorja in škroba — klice, ki načno zobno sklenino. Čim več torej uživamo takšnih snovi — torej predvsem sladkorja — tem nevarnejše je za zobe. Nadalje začne kruh, zamesen z drožmi, dosti prej vreti kakor pa testo, zameseno s kvasom. Zato je takšen kruh za zobe bolj škodljiv.

3. Zelo važna snov za rast zob je apnec. Če ga telo ne prejme v zadostni meri, na primer tam, kjer ga primanjkuje v pitni vodi, vpliva to na rast zob. Okrog leta 1600. se je na način življenja ljudskih množic hudo izpremenil. Iznemada so ljudje začeli uživati mnogo sladkorja in testenin iz bele moke, a v tem obojem je zelo malo apneca. Zato je zobna gnoloba tako hitro napredovala.

Beseda »past« mi je zvenela nekam znano. »A izkazal se je prevzitega za vas,« sem oklevajoče rekla.

»Da,« je vzdihnil Stephen Lansing. »Šweeney je počasi zaprl svoja na široko odprta usta in rekel:

»Se zmerom ne razumem prav, sir, kako more takšna mlaka krvi izvirati... od neznanega ugriza Miss Adamsove.«

Višji nadzornik Lansing je ošinil svojo pomočnico s skoraj otožnim pogledom.

»Rekli ste, da vsak človek kdaj kozla ustrelji, Gloria. Pri ubogi Annie sem zagrešil napako in v našem polklicu je žal skoraj vsaka napaka usodna.«

»Ali mislite, da je to... njena kri?« sem rekla in se zgrozila.

Stephen je priklimal in ko sem pomislila na nesrečnega mladega moža, ki me je čakal zgoraj v veži, sem zahtela ko otrok.

18. poglavje. Kakor se je pokazalo, je bil nadzornik, ko mi je hitel v klet na pomoč, še utegnil zastražiti stopnice in dvigalo s policijo. To sta bili po njegovem naziranju edini možnosti, priti iz kleti. A redarji so zdaj poročali, da niti misl ni poskušala smukniti mimo njih.

Nadalje se je pokazalo, da je bil tik pred tem, ko sem začela kričati, pozvonil zvonec pri dvigalu v kleti, a Jake, ki podnevi stržež dvigalo, je na vse pretege trdil, da ni bilo nikogar tam, ko je peljal navzdol, čeprav je čakal nekaj minut, tako dolgo, dokler ga ni moje oglušujoče kričanje naznalo v neznanem strahu.

Ko si je spet opomogel — je pripovedoval — sta z dvigalom vred trepetaje od strahu obstala v veži.

Redarji, ki so tam stražili, so po-

Pojav je tem bolj zamotan, ker more samo vitamin D dovesti zobovju dovolj apneca. Vitamin D bržčas ureja poapnenje zob. Da nam pa vitamina D zelo primanjkuje, dokazuje pogostna rahitida, katere vzrok je ravno pomanjkanje vitamina D. Torej tam, kjer manjka vitamina D, trpe zobje.

4. Najnovejša raziskovanja so pokazala, da igra tudi skupina vitaminov D važno vlogo pri rasti zob. Teh vitaminov je mnogo v žitnih zrnih, pri pripravljanju testenin iz bele moke se pa skoraj popolnoma porazgube. Zato ni čudno, da so se povsod tam, kjer so namesto polne pšenične moke začeli uporabljati belo, naglo poslabšali zobje. Tako so narodi in narodnostne skupine, ki poprej gnitja zob sploh niso poznali, oboleli, brž ko so začeli uživati belo moko in sladkor. Tudi s poskusom so to dokazali: če so krmili podgane s kruhom iz žitne mešanice, so se jim razvili zdravi zobje. Če so jim dali pa izključno belo pšenično moko, so imele kmalu nezdrave zobe.

5. Najmanj tako škodljiv kakor bela pšenična moka je sladkor. Tudi pri tem igrajo vlogo vitamini B, v toliko, v kolikor so potrebni za razkroj sladkorja. Če jih ni dovolj, se tvorijo vmesne snovi, ki napadejo zobno sklenino (glej točko 21). Medtem ko vsi naravni sladkorji vsebujejo vitamin B, ga v rafiniranem sladkorju manjka in prav rafiniran sladkor danes največ uporabljamo. Strokovnjaki so torej dokazali, da je rafinirani sladkor za zobe škodljiv. Trditve, da lizanje sladkorčkov zobe načenja, je torej upravičena.

6. Medtem ko so nekoč otrokom mlečni zobje le redko oboleli, je danes zdravo mlečno zobovje prava redkost. Nepravilna prehrana matere med nosečnostjo in pomanjkljivo dojenje škodujeta rasti dojenčkove čeljusti, motita rast mlečnih zob in sta glavni vzrok gnitja mlečnih zob. Tu igra važno vlogo predvsem vitamin C, ki ima razen omejenih lastnosti važen vpliv na rast zob. Otroci, ki jih matere ne doje, dobijo dosti premalo tega vitamina. Razen tega vzame kuhanje mleku takšne snovi, ki preprečujejo gnitje zob.

Iz tega pregleda vidimo, da je rast zob zelo odvisna od vitaminov A, B, C in D, z drugimi besedami, da je

zdravje zob odvisno od prehrane. Prehrana vseh ljudi z bolnimi zobmi, to se pravi, prehrana 90 do 100% prebivalcev kulturnih dežel, je kako pomanjkljiva. Če hočemo to preprečiti, moramo današnje prehrano toliko izboljšati, da bo ohranila zdrave zobe in preprečila gnitje.

Vitaminov A, B, C in D, važnih za zobe, je v današnji prehrani dosti manj kakor pa v prejšnji, ki je ljudi varovala z obne gnolobe, zakaj:

a) poraba sladkorja in bele pšenične moke je vzrok, da telo ne prejme dovolj vitamina B;

b) z umivanjem, dolgim namakanjem in zametavanjem vode, v kateri jedi kuhamo, znatno zmanjšamo količino vitaminov C in B, ki se v vodi topita;

c) kuhanje živil, ki vsebujejo vitamine A, B, C in D, ki vročine ne prenesejo in so zelo občutljivi, te vitamine delno razkroji;

d) pogosto uživamo konservirana živila, v katerih je manj vitaminov kakor pa v presnih živilih;

e) bivanje v mestih preprečuje učinkovitost ultravijoličnih žarkov na kožo in s tem tvorbo in preskrbo z vitaminom D;

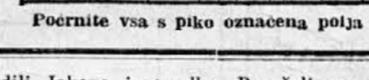
f) pomanjkljivo dojenje mater in umetna prehrana dojenčkov sta poslabšala preskrbo z vitamini v prvem letu otrokovega življenja.

Če bi današnje prehrano, siromašno z vitamini, nadomestili spet s takšno prehrano, ki bi imela dosti vitaminov A, B, C in D, bi po dosedanjih izkušnjah preprečili škodljivi vpliv moderne prehrane na zobe in zatrli gnitje zob.

Prva pot v boju proti zobni gnolobi bi torej bila: izpopolnite našo prehrano z vitamini. Verjetno je pa, da bi se tako vrnil nazaj k prehrani naših prednikov. To bi pomenilo, da ne bi jedli konserv, ne bi več živil tako dolgo kuhali, ne bi uživali sladkorja in bele moke in bolj upoštevali presno hrano. Zato naj velja posebno zdaj spomladni geslo: uživajte čim več presne povrtine!

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Izpolniovanka

Poornite vsa s piko označena polja in zagledali boste zanimivo sliko

trdili Jakovo izpovedbo. Poročali so, da je bil čisto sam, ko je stopil iz dvigala. Mislim, da se je nadzornik nekaj časa poigraval z mislijo, da je Jake sam krivec, a nam, ki smo poznali malega silovskega črnca, se je zdel ta sum docela nesmiseln.

Na njegovo srečo je Ella Trotterjeva prisegla, da jo je Jake pravkar peljal gor v njeno sobo, ko je zvonec v kleti pozvonil. Sama je videla, kako se je posvetil signal za klet. Svetlobno znamenje je močno trznilo, kar je pomenilo, da je tisti trenutek nekdo v kleti kakor obseden pritiskal na gumb.

Potlej je še zmerom nekdo tam spodalil je vzkliknil nadzornik.

No, potem razbojnika slabo poznate, je ugovarjal Stephen Lansing.

Nadzornik se je pa kljub temu nameril, da v spremstvu močnejše čete redarjev še enkrat osebno preišče sleherni kotiček kleti. Stephen ga je spremljal, čeprav ni verjel v uspeh tega pohoda. Jaz sem se pa nameravala v veži nekoliko opomoči od strahotnega razburjenja. Tudi Miss Gloria Quackenberryjeva si je bržčas vroče želela, da bi vsaj za silo odpočila svoje izmučene ude.

Ubogi Konrad Wilson. Annin mož, je še zmerom sedel na stolu pri vrtilnih vratih, kjer sem ga bila pustila. Stopila sem k niemu in zamrmrala nekaj, kar naj bi se slišalo kot tolažba, a prepričana sem, da me sploh ni slišal. Čez nekaj časa se je pojavil redar s sporočilom, da Mr. Lansing želi, da Mr. Wilson nekoliko leže v njegovi — Lansingovi — sobi, in se odpočije, preden ga bo začel nadzornik zasliševati. Z istim, predse strmečim pogledom se je dal Annin mož onemogel odvesti.

Šef si bo to strašno jemal k srcu, je zamrmrala Gloria Quackenberryjeva, ko sva se naposed do smrti

utrujeni pogreznil v zofu. »Morda je to pot res kaj prezrl. Noben človek ni nezmotljiv. A eno vam lahko rečem, Miss Adamsova, boljšega človeka od njega zaman iščete.«

O tem ne dvomim,« sem pritrdljivo priklimala in previdno pristavila: »Ali že dolgo delate z njim?«

Pet let! Najsrečnejši čas mojega življenja! Omalovažujoče me je pogledala in hlasno nadaljevala: »Da, zaljubljena sem vani, to ste pač uganili, kajne? A on, Bog mi je priča, mi ni nikdar dajal izpodbude.«

»Da... ali...«

Šef se nikoli ne zaljubi,« je poianila Gloria v takšnem tonu, kakor da bi se ji zdelo to priznanja vredna lastnost. »Vse ženske so nore nani in zelo pogosto se mora delati, kakor da bi mu bilo kaj od tega. To spada k njegovemu poklicu, zakaj, če kdo takšni ženski dvori, vse izblebete, kar hoče. V resnici jih pa zaničuje... nesrečnice! Sicer ima pa svoj ideal in ženska, ki ga bo dobila, bo morala biti nekaj čisto posebnega.«

»Mislite?« sem ji segla v besedo in pomislila na Kathleen.

»Mene vsekako ne zaničuje. Ima me za spodobnega človeka in to vsekako nekaj pomeni. A da bi se zato začel ljubiti vame, na to niti v sanjah ne misli.«

Zal... žal mi je,« sem tiho rekla. Hrupno se je useknila in naglo vstala, očitno že spočita. »Vsi življenje lahko tvegam zanj in zato ne bi marala z nikomer menjati. Ali nismo ženske neumne?«

»Da, o tem bi tudi jaz vedela kaj povedati,« sem vzdihnila.

Gloria mi je krepko strela roko in se poslovila.

»Recite šefu,« je rekla službujočemu redarju, »da sem šla samo nekoliko na sveži zrak. Če me potrebuje, naj požižva skozi okno.«

Ko sem jo tako videla odhajati skozi vrtilna vrata, z rokami, tihočim v žepih kockastega športnega plašča, z nekoliko prevelikimi našobjenimi ustnicami, kakor da bi hotela živčigati, z rdečim klobučkom, poveznjenim postrani na glavo, sem občutila — priznam — za pogumno osebnostno simpatijo in sočutje hkrati.

Okrog štirih sem šla gor v svojo sobo; občutila sem neznansko potrebo, da bi sedla v kad zelo vroče vode in nikoli več vstala, ali pa šele takrat, ko bi moje različne telesne poškodbe že odzdravile.

Pravkar sem se bila okopala in nameravala smukniti v svojo črno čipkasto obleko, ko je pozvonil telefon. Bil je Stephen Lansing, ki je želel za nekaj minut priti k meni in govoriti z menoj.

Saj veste, Adelaida, da vas bo nadzornik kmalu spet zaslišal,« je rekel. »Ne, tega nisem vedela.«

»Nič posebnega ne bo, a neznansko rad bi poprej govoril z vami.«

»Prav, pridite gor.«

Sedela sem pri oknu, ko je vstopil, utrujen in potni na pogled. Skušal se je nasmehnuti na svoj običajni predrzni način, a ni se mu prav posrečilo.

»No, kako se počutite, Adelaida?« sem ganjena odvrnila. »Sicer pa... moram se vam opravičiti, ker sem vas v bojnem meteah tako neusmiljeno pahnil p... stopnicah navzdol. V življenju se pač tudi to zgodi.«

Prosila sem ga, naj sede.

»To pot še oprostim, Stephen,« sem ganjena odvrnila. »Sicer ste mi pa pri tej priložnosti življenje rešili.«

»Če tako mislite,« je rekel, »boste morda tudi vi nasproti meni nekoliko prizanesljivejši.«

»Če hočete s tem reči, da zdaj ni več smisla, nadzorniku kaj pravit o Adairovima, se popolnoma strinjam z vami,« sem rekla. Ko je molčal, sem nadaljevala: »Čemu tudi, ko je zločinec zdaj znan. S tem bi samo po nepotrebnem zadajali dekletu nove skrbi.«

Vzdihnil je.

»Kathleenina vdanost do njene krušne matere je res ganljiva.«

»Da, Kathleen je res v vsakem pogledu ljubezni vredno bitje.«

»Da,« je odločno priklimal. Stephen Lansing se doslej morda res še ni bil vnel, sem si rekla, a v Kathleen je zaljubljen do ušes in še čez...

»Vsakega kdaj doleti,« sem pomembno pripomnila: da me je Stephen razumel, sem spoznala po tem, da je živo zardel.

»Nikar se ne šalite!« se je branil, a takoj nato je pristavil: »Izpregledali ste me, Adelaida, kaj? A žal... me ne mara.«

V tem pogledu sem bila čisto drugega mnenja, a tega mi nisem povedala, zakaj čeprav sem ga bila tudi jaz iskreno vzljubila, sem bila vendar prepričana, da temu nekoliko preveč privlačnemu mlademu gospodu ne bo škodilo, če še nekaj časa živi v negotovosti. A eno sem si vlepala v svoj trmasto staro glavo. Če bom mogla preprečiti, naj Kathleenina ljubzenska zoodba ne ima tako bedasto-tragičnega konca kakor ljubezen med njenim očetom in menoj.

»Uboza Zofia!« sem rekla, predvsem zato, da sem speliata pogovor drugam. »Cirila Fancherija bržčas spodaj v kleti meste našli?«

»Odkimal je.«

»Teza sploh nisem pričakoval; nadzornikovo iskanje je bilo nesmiselno. Mislim, da je klet hermetično zaprl. Ha, ha, kakor da ne bi bilo tam najmanj šest lukenj, skozi katere mora človek, ki je pripravljen na vse, splezati na cesto.«

Dalje prihodnje

Borna sreča

NAPISAL J. HERMAN

»Halo! Dober večer, srček. Zadoljna?... seveda, še neki poslovni razgovor imam. Kakšne komedije, preden zaključiš kakšno stvar! Kaj praviš? Da, s poslodavco... ne preveč pozno... ne... proti ponoči. Imaš kaj brati? Čakala me boš... o, zelo si dobrab! Na svideniet!...«

In potem kratek praskek v ušesu in tišina. Ze prav. Danes s poslodavciem, jutri z ravnateljem. Dolgo je čakala, s slušalko na ušesu, a zaman. Peter ji je pozabil poslati poljub. Prvič po dolgem času.

Telefon spi, Claire sedi spet v svojem naslonjaču, mrazi jo. Noč je mrla. Misli na Petra — na kaj drugega naj bi mislila? Kje neki večerja? Gotovo v kakšnem odličnem lokalu; njegova obleka je neoporečna, črne lasje ima gladko poščetkana, njegova ovrtnica je brezhibna. O, kako rada bi ga razkuštrala, mu zadržala ovrtnico v vrvi!

Trenutek, ko ga najbolj ljubi, je teden, ko se zbudi, ko začne biti zanj živ, ko se začne premikati, govoriti, gledati okrog sebe... A to so le kratke minute. Zvečer se spet utrujen vrne domov, da se naspri, in zjutraj spet odhiti na delo. Ali je to prava sreča?

Drugi, da, ti imajo pravico do njegovega smehljaja, do njegovega življenja: njegova tajnica, poslodavca, ravnatelj. Ona, oh, ona se zbudi tudi po desetkrat ponoči, samo da mu pogleda v obraz, kakor gleda njegovo fotografijo, kadar je na potovanju. Ko sta bila zaročena — kako se ji je mudilo, navezati ga čisto nase, ga imeti zmerom pri sebi, in zdaj? Kako hrepeni po listem lepem času, ko ji je životal dolgo popoldneve in večere.

Ura je deset, Claire je trudna. Človek ostari, kadar začne šteti minute. Kaj naj stori? Naj gre večerjat? Človek ne more večerjati, če je sam. Brez prave volje si v kuhinji kaj podrobši, si pripraviš čaj. In potem? Knjiga? Oh, ko je pa že vse prebrala! Zleknieta na postelji čaka. Morda bo okrog enajstih telefoniral? Vselej, kadar kdo spodaj odklene vrata in krene po stopnicah navzgor, šteje: prvo nadstropje, drugo, tretje — ne, je že mino.

Ali naj spet čaka? Ne, zdaj ima pa že zadosti. Drugi ljudje vidijo luč, poslušajo glasbo, gredo plesat, vidijo življenje v najlepših barvah. Ona, mlada je še — ali naj zmerom čaka? Steže od sobe do sobe, prižge vse luči. Zdi se ji, da je nemogoče še dalje ostati tod, stran mora, ven, živeti, kakor drugi.

Claire se hitro obleče. V zrcalu celo sama sebi ugaja, o, še je ljubka, dobro je ohranila čar svojih let. Utrne luči, drugo za drugo. Vrata se zapro, ključki zorožljajo, dvigalo se spusti, koraki se klopotaje oddaljijo po pločniku.

Dvigalo se jame spet vzpenjati. Prvo, drugo, tretje nadstropje. Ključ se obrne v ključavnici, vrata se odpro, v predsobju se prižge luč. Neki mož vstopi, smehljaje se, z brezhibno ovrtnico in obleko.

»Claire, Claire! Nihče ne odgovori. Čudno, kakšen strah ti vlje prazna hiša, če pričakuješ, da je v njej ljubljeno bitje. Sobe se zde desetkrat večje, mrzle, gole. Stoj — tamle je nekaj belega na pisalni mizi. Odprti črninik, papir, hlasno napisano: »Peter, ugotavljam, da sem tu žive-la leto dni kakor pozabljena. Ali se Ti ne zdi, da imam pravico do malo sreče?«

Peter vzame peresnik, ga pomoči v črninik in napiše eno samo besedo: »Da.«

Potlej si sleče suknič, odveže ovrtnico in se vrže v naslonjač. Čaka, čaka... Ne more več. Kaj je neki počel vse leto? Kje neki je imel glavo? Vrag naj vzame večerne poslovne sestanke — kakor da se ne bi dal odpraviti dopolne. En sam večer brez Claire — kako neznosno!

ZRCALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 8 lir

Brezobzirnost

V predmestju pa tudi v mestu samem so letos ljudje obdelali še tako majhen kos zemlje, da bi se vsaj nekoliko preskrbeli za jesen. Nekateri so dobili boljši kos celine, drugi slabšega, zato tudi razlika v delu.

Ni dolgo tega, kar sem bila na izprehodu. Kakor jaz je šla na izprehod tudi neka dama, ki je pa pripeljala s seboj kar več pasjih ljubljencev. Pustila jim je, da so pomendrali obdelane grede, na katerih je prav lepo poganjal in že zelenel zgodnji grah. Razumem, da se mora žival »zletati«, kakor pravimo, vendar ne razumem njihove gospodarice, da nima toliko pameti in srca, da bi preprečila početje svojih psov. Pomendrat in potacati je lahko, obdelati in pridelati pa težko in ne brez truda!

Tedaj zasliši korake na hodniku, drdranje dvigala. Nalo zaročnja ključ in ona stoji med vrati. Kako ljubka je, kako sveža in mlada! Njegove oči se še obotavljajo, prosijo jo odpusčanja. Ona razume, o, ko bi le vedel, kako zelo se je dolgočasila! Luč, barva, godba, kaj je bilo vse to brez nje! In listek, ki ga je bila pustila na pisalni mizi, hotela se je že takrat obrniti in ga raztrgati, le samozavest ji ni dala — kajne, tudi ljubčca žena si sme to privoščiti, nekoliko ponosa nasproti svojemu možu!

Če se dva ljubita, pollej oči govore. Objel jo je in na lepem je vse pozabil: telefon, neskončno dolgo čakanje, kos papirja na mizi in hrepenenje po tisti bore mali sreči...

Da bo vsa družina vesela, je treba samo kupiti »Družinski tednik«!

DOBRO SIVILJO srednjih let sprejmem za vodstvo moškega in ženskega krojaštva. Naslov v upravi lista.

FILATELISTI POZOR! Najugodnejše kupite in vnovičite znamke vseh kontinentov do poslednjih okupacijskih znamk — v knjigarni Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva 6.

OKVIRJI SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE, KLEIN LJUBLJANA, Wolfova 4

FR. P. ZAJEC IZPRAŠAN OPTIK IN URAR LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6 pri franciškanem mostu

Vsakovrstno očala, daljnogled, lopotniki, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatenice in srebrnize. Samo kvalitetna optika. Ceniki brezplačno

tekma z naravo

ZOBJE IZ UMETNE SMOLE

Zabotehnična znanost je našla zdravilo za zobno gnilobo

Gniloba zob, ki jo povzroča prehlad, je najbolj razširjena bolezen in zato ni nič čudnega, če znanost že dolgo išče načinov, kako bi jo zatrla. Ta bolezen, ki se skoraj zmerom javlja nenadno in brez poprejšnjih bolečin, pušča neposredne in posredne posledice. Navadno zaradi nje izgubimo zob, ali pa njeni strupi preidejo v telo in ga zastrupljajo. Bolna zobna korenina postane tako ognjenišča bolezen, iz katerega izhajajo v strupi in nastane zaradi njih neke v telesu drugo obolenje. Navadno pa ljudje takšnim bolnim zobnim koreninam posvečajo vse premože pažnje, ker ne slutijo usodnih posledic.

Zobje izpadajo iz dveh vzrokov: zaradi zobne gnilobe ali zaradi paradenozne (bolezni, zaradi katere se zobje podaljšajo, se jamejo majati in naposled izpadejo). V prvem primeru mora zobozdravnik bolno meslo v zobu izvrtati in vdolbino zamašiti. V drugem primeru mora pa nadomestiti manjkajoče zobe z umetnimi.

Zabotehnična znanost je skušala izbrati najboljše snovi za izdelavo zob. Kljub temu pa zobje iz raznih dragih in manj dragih kovin in zlitin — iz raznih spojin živega srebra ali pa iz čistega zlata, platine in paladija — niso popolnoma dosegli svojega namena in niso mogli popolnoma nadomestiti naravnih zob. Strokovnjaki so pa napovedali naravi tekmo in naposled našli rešitev v umetni, sintetični smoli.

Zabotehniški so delali prve poskuse s sintetično smolo že leta 1932. in sicer v Ameriki. Vendar uspehi niso bili zadovoljivi, ker je novi izdelek iz sintetične smole kmalu izgubil svojo barvo in se zraven še zmežal. Leta 1938, je pa neka nemška tvrdka izdelala iz sintetične smole snov, ki je bila boljše od kavčuka. Potem so to novo snov izpopolnjevali v nemških in italijanskih kemičnih laboratorijih, vendar je še imela svoje pomanjkljivosti.

Naposled so v najnovejšem času le izdelali snov iz umetne smole, ki nedvomno nadkriljuje vse proizvode, kar so jih zabotehniški doslej uporabljali za izdelavo zob.

Ker nova snov za izdelavo umetnih zob uradno še ni v prometu, ne moremo izdati njene kemične formule. Povemo lahko samo, da so to sintetično smolo pridobili iz fosilnega oglja, končni proizvod, iz katerega izdelujejo zobe, pa pridobe tako, da sintetično smolo v prahu polijejo z neko posebno raztopino. To gneto lahko obarvajo po mili volji z vsemi mogočimi barvami. Mešanica iz raztopine in prahu se postopno izpremeni v trdo snov in lahko iz nje izdelajo vse mogoče plastične oblike zob, ki so boljši od porcelanskih. Važno je, da te sintetični smoli ni treba dodajati cementa, da zob popolnoma trdno stoji v čeljusti, temveč se zob iz te zmesi nekako vtelesi med druge naravne zobe in tvori z njimi enoto. Če je ta zmes še pravilno obarvana, takšnega zoba niti strokovnjak ne more ločiti od naravnega.

Skratka: zabotehnična znanost je našla sredstvo, ki presenetljivo nadomešča naravne zobe in jih s svojimi svojstvi celo nadkriljuje. Nova snov iz sintetične smole je namreč tako trpežna, neizpremenljiva in tako trda, da v njej ne morejo nastati kakšne pukave, kakor se to zgodi pri naravnem zobu. Če ni majhnih okvar, potem tudi ne more nastati zobna gniloba in z njo vred bolezensko ognišče, ki lahko zastruplja vse telo. Takšen umeten zob iz te nove snovi torej preprečuje zobno gnilobo. Zato bodo odslej ljudje, ki jim bodo izpadali zobje zaradi gnilobe, tega sami krivi, ker niso v pravem času poiskali zobozdravniške pomoči. Zobozdravniška znanost si zdaj ne bo mogla več delati očitkov, da nima pravega zdravila za zobno gnilobo.

(Tempo, Roma)

Un nuovissimo ritrovato, una materia plastica tratta dal carbone, e che avrà grandissima applicazione nella tecnica odontoiatrica. Morbida come uno stucco, all'atto della preparazione indurisce poi sino a raggiungere la solidità voluta. Colorabile a volontà, resistente agli acidi, rappresenta il materiale per ricostruzione dentaria più vicino per i suoi caratteri fisici alla natura. — Najnovejši zabotehnični izum: plastična snov iz oglja, katere uporaba bo imela v zabotehniški še velik pomen. Nova snov je mehka kakor sadra, se med pripravljanjem strdi in doseže zaželeno trpežnost. Po mili volji jo lahko obarvajo, je odporna proti kislinam in se s svojimi svojstvi najbolj približuje naravnim barvam.

Šola za zakonce

V občini Berlina so ustanovili precej svetovrstno šolo za zarocence. To šolo obiskujejo sami vneta učenci.

Razumljivo! Šola za bodoče zakonce stoji namreč na krasnem kraju ob nekem jezeru. Obiskujejo jo lahko samo učenci, ki niso mlajši od 16 let in ne starejši od 38. Šestmesečna šolnina na tej šoli znaša 130 mark. 35 učencev iz vseh mogočih družabnih slojev se v tej šoli z vneom in pridnostjo pripravljajo za končno skušnjo, ki daje pravico za diplomu popolne zakonske žene ali popolnega zakonskega moža. Baje je med učenci zelo malo lenuhov, vendar jim bo prave najtežje naloge zadajalo in jim podelilo tudi prave diplome šele življenje samo.

Mrtve bakterije se pordeče

Če so hoteli znanstveniki doslej ugotoviti, ali je razkuževalno sredstvo bakterije pomorilo ali ne, je takšna preiskava trajala več dni.

Zdaj se je pa prof. Struggerju z živozdravniške visoke šole v Hannoveru v Nemčiji posrečilo, iznači neko barvilo, s katerim lahko prav hitro ugotovijo, ali so bakterije še žive ali ne. To store tako, da pobarvajo bakterije z barvilom, imenovanim akridonorang, ki barvasto zažari, če ga osvetliš z ultravijoličastimi žarki.

Žive bakterije, ki so jih obarvali z akridonorangem so zažarele zeleno, mrtve bakterije pa rdeče. Poskusi z živalmi so to nenavadno lastnost barvila potrdili. Cepili so miši z obarvanimi bakterijami. Ostale so pri življenju, če so z akridonorangem obarvane bakterije zažarele rdeče, in porile, če so bakterije zažarele zeleno.

Zanimivosti z vseh vetrov

Če Kitajcu hvoja pogori, nihče neče sprejeti pod svojo streho ničnega lastnika, preden se ni oblečen okopal v reki, ali ga ni opral dež. Po kitajskih vražah ima namreč takšen človek na sebi še zle duhovne ognjake.

Strokovnjaki so ugotovili, da se človek ne uči nallaze v otroški dobi, kakor navadno mislimo, temveč v tri in dvajsetem letu svojega življenja.

V 60 letih življenja prespi normalen človek okroglo 200.000 ur.

Ob bregovih Viktorijinega jezera v Afriki živi pleme velikanskih črncev. Imenujejo se Vahumi, nihče izmed njih ne meri v višino manj ko 180 cm.

Prasič lahko gleda navzgor samo, če se zlekne na hrbet.

Polž lahko zleze na ostro britev, ne da bi se pri tem porezal.

Zirafa lahko živi več ko mesec dni brez požirka vode.

UGANKE

Križanka

11x11 crossword puzzle grid with numbers 1-11 in the first column and 1-11 in the first row.

Vodoravno: 1. Preudarno travna nje. 2. Rodovitna romunska pokrajina. 3. V grških sestavljenkah pomeni nov, novo; francoski obraz napev, ali angleški zrak; kemični znak za rutenij. 4. medmet; vinska trta; kvartaska barva. 5. Izsek, področje (tujka). 6. Jesenske vrtné roke (2. skl.); dobiva se iz organskih kislin in alkoholov in često diši po sadju. 7. Organske spojine, potrebne za pravilno razvijanje življenja. 8. Pripadnik germanskega rodu; je (po nemško); časovni veznik. 9. En (francosko); števniki; plod. 10. Nasititi, zadostiti (tujka; vsa prazna polja). 11. Ime in priimek velikega iznajditelja (1847—1931).

Navpično: 1. Primek in ime hrvatskega pripovednika. 2. Prislav časa glavno mesto švicarskega kantona Wallisa ali ime hriba v Jeruzalemu. 3. Moško ime (krajša oblika imena mnogih angleških kraljev); trije enaki glasniki; dve tretjini Noctovega sina. 4. Pomanjkljivo kesanje; morje (angleški); grška črka. Francoz pa tako izgovarja državo. 5. Panj (brez začetne črke); strokovni izraz (tujka). 6. Državni poglavar (obrnjeno); pri tok Rodana. 7. Pomočnik (tujka) latinski zaimek. 8. Nekdanja kratica koleasa jih imajo; zver (brez repa). 9. Jaz (italijanski); pregrinjalo; pripadnik germanskega plemena. 10. Svinja to rada dela; dva znameniti Rimljana tega imena, eden neizprosen sovražnik Kartagine, drugi pa Cezarja. 11. Egiptovski pristanišč, kjer je l. 1798. angleška mornarica uničila francosko s slaven francoski kipar impresionist (1840.—1917).

PREMENJAVE

1 2 3 4 Moravi bistro vodo družiti in mnogo hrani teh živali; se v Adriatiku zrcali; 2 1 4 3 prinos, ki davno Cerkvi služijo.

DOPOLNILNICA

Če pristaviš vsaki besedi pravilno črko, da dobiš nov pomen, bo sestavil ime vsilikega italijanskega iznajditelja.

VPRAŠAJ IN PREIZKUSI ME!

- Šesta skupina: 1. Katera je bila prva slovenska tiskana knjiga, kdaj je izšla in kdo ji je izdal? 2. Kolika je poldruga tretjina osto? 3. Ali ležijo solzne žleze pri notranjih ali zunanjih kotih oči? 4. Katera dežela leži med Francijo in Španijo? 5. Kaj je polemika? 6. Čigava je opera «Pikova dama»? 7. Kaj so parfumi? 8. Kateri naš skladatelj mednarodnega slovesa je umrl 1591. v Pragi? 9. Kateri filmski igralec zmaga tekmi z vozovi v «Ben-Hurju»? 10. Kateri admiral je padel v bitki pri Trafalgarju? 11. Kdo je ustanovitelj podeljske kreditnih zadrug? 12. Kaj je pietà v upodabljanju umetnosti? 13. Kako imenujemo črte, ki veže kraje z istim zračnim tlakom? 14. Čigave so «Preproste pesmi»? 15. Kateri tečaj je obdan s košmami? 16. Kakšna razlika je med astronomom in astrologom? 17. Kdo je svetla vladar? 18. Kako globoko približno prodrejo sončni žarki v morje? 19. Kdo je bil najslavnejši geometer starega veka? 20. Kdo je iznašel ladijski vijak?

Svetovna literatura v eni omari

Neki bogatin iz Filadelfije, Charles Minoux po imenu, ki je hkrati velik oboževalec literature, se je odločil, da bo za bodoče rodove zbral velika dela vseh narodov sveta in jih shranil v omari, varni pred bombami. Boli se namreč, da bi pomembnih pričre preteklosti sedanja vojna prei ali slej ne uničila.

Zato je dal vsa zbrana dela reproducirati z mikrofotografijo. Mikrofotografija lahko tiskana dela reproducira s tako majhnimi črkami, da pride knjiga z več sto stranmi na en sam list papirja v velikosti dopisnice. Tako ima v bogataševih omari, ki li ne pride nobena bomba do živega, dovolj prostora vsa svetovna literatura. Te knjige je pa seveda mogoče brati samo s povečevalom, ali jih je pa treba dati profotografirati v normalno velikost.

Telefon bodočnosti

Po italijanskem in ameriškem izumu tako imenovanih »žepnih oddajnikov« je neki strokovnjak prišel na misel, da bi ti mali žepni oddajniki preusmerili ves telefonski sistem.

Ze dalj časa se namreč strokovnjaki trudijo, da bi brezžične valove izkoristili za splošno telefonijo, in sicer tako, da bi imel vsak telefonski naročnik svojo telefonsko centralo. Po njihovem se bodo bodočim rodovom zdeli današnji telefoni, ki so vezani na določeno mesto, tako zastareli, kakor se nam zde danes prvi telefoni z vrtilno ročico.

V bodoče bo namreč vsak telefonski naročnik nosil v žepu telefonsko centralo, in sicer v obliki majhnega oddajnika, s katerim se bo lahko zvezel s katerim koli telefonom. Namesto telefonske številke bomo uporabljali valovne dolžine in ker je število kratkih valov skoraj neomejeno, bodo lahko tudi velika področja uporabljala takšne telefone.

Prvi korak k uresničenju takšnega telefona je pa izum žepnega oddajnika.

Jezero za neplavalce

V kalifornijskem jezeru Monu, v katerem se »zrcalijo gozdovi Sierre Nevade, ostane človek na površju, čeprav ne zna plavati. Voda je namreč tako nasičena z boraksom in sodo, da ljudje in živali na njej plavajo kakor plutovina.

Kadar je jezero razburkano, se speni kakor milnica. Predmet, ki pade v to vodo, hitro okameni, zato v jezeru ne more živeti nobeno živo bitje. To nenavadno jezero meri 20 km².

Barvasti film bodočnosti

Korak od nemega filma do zvonega filma se nam je zdel pred desetimi leti velika senzacija. Danes se nam zdi samo po sebi razumljivo in ne bo dolgo, ko bomo napredovali še za velik korak dalje — k barvastemu filmu.

V Nemčiji so iznašli za to poseben barvni sistem, imenovan azfacolor. Ta sistem je dokaj preprost, saj ga lahko izvedejo z isto kamero kakor doslej. Tudi kopiranje filmskega traku se komaj razlikuje od dosedanjega. Doslej so morali barvaste filme izdelovati tako, da so tri osnovne barve filma posneli v treh različnih postopkih. Zdaj se je pa posrečilo vse tri postopke združiti v enega samega. Filmski trak je sestavljen iz treh različnih plasti, ki se pri filmanju hkrati osvetle. Gornja plast dá rumeno, srednja zeleno, spodnja pa vi-

njevo osnovno sliko — vse skupaj pa dajo naravnobarven film.

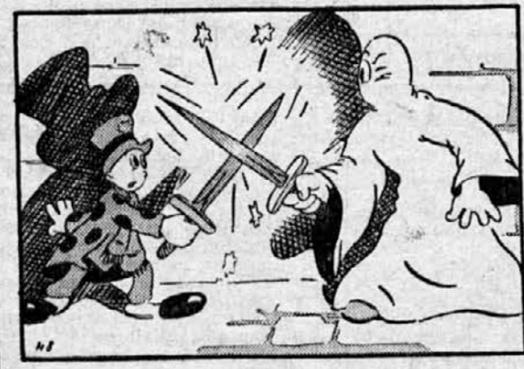
Vsaka izmed treh plasti filmskega traku je neznansko tenka, komaj pet tisočink milimetra, ker vse tri plasti ne smejo biti debelejšje od običajnega filmskega traku. Težavno je bilo je, najti barve, ki se pri razvijanju ne bi zlele druga v drugo. Najbolj nenavadno pri tej iznajdbi je pa to, da posamezne barvne plasti v začetku sploh niso obarvane. Šele pri razvijanju se pokažejo vse tri barvne lestvice.

Mleko bi morali hraniti v aluminijastih posodah

Vitamin C je tista sestavina naše prehrane, ki je ne moremo pogrešiti, sicer zbolimo za skorbutom. Posebno veliko tega vitamina je v mleku. Vendar to ugotovili, da se v dotiku s kovinastimi posodami ta vitamin v mleku skoraj popolnoma uniči. Samo aluminij nima skoraj nikakršnega vpliva na vitamin C v mleku.

To so pokazali nedavni poskusi v nekem nemškem kemičnem laboratoriju. Tam so ugotovili, da tudi zlitine aluminija ne uničijo vitamina C. Narobe pa posode iz cina, cinka, niklja, železa in bakra vitamin C v mleku popolnoma uničijo. Zato bi morali mleko hraniti razen v steklenih in porcelanastih posodah samo v aluminijastih kanglah.

Leteči kovčeg / Prosto po Andersenu

»Saj veš, kako!« je odvrnil strah, privlekel od nekod težak meč in se postavil v bran. Meča sta trčila, da je odjeknilo po gradu. Borila sta se po hodnikih gor in dol, da so iskre pršile na vse strani.

Polonček je najprej dobro sekal, toda strah mu je izbil meč iz rok, ga potisnil ob tla, da bi bil Polonček

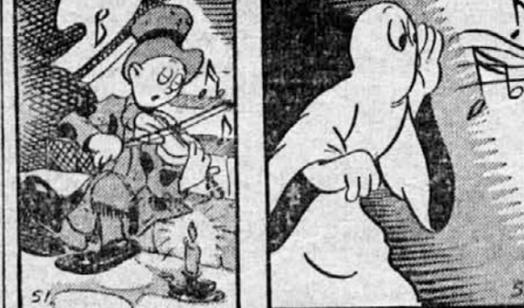
skoraj dušo izpustil, nato pa zavihtel nad njegovo glavo svoj bridki meč — a prav tedaj je ura v stolpu spet udarila eno, in strah se je sredi zamaha ustavil in se skril nazaj v svoje skrivališče.

Polonček, ki je bil že naredil križ čez svoje življenje, si je oddahnil.

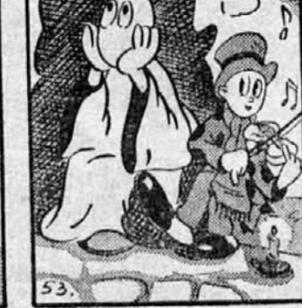

polg njegja na stopnico. Čudo prečudno! Krvoločnemu strahu se je kar srce tajalo ob miilih zvokih. Nazadnje je naslonil glavo na zid in zaspal. Ena ura je že zdavnaj odbila, strah je pa spal in spal, ne da bi to vedel.

Dalje prihodnjič

Polonček je spoznal, da s silo strahu ne bo ugnal, zato je drugo noč vzel s seboj samo svoje gosli. O polnoči je sedel na stopnice in goslal. Strah na drugem koncu gradu je prisluhnil. Napev mu je bil všeč; počasi se je približal Polončku in nazadnje sédel

polg njegja na stopnico. Čudo prečudno! Krvoločnemu strahu se je kar srce tajalo ob miilih zvokih. Nazadnje je naslonil glavo na zid in zaspal. Ena ura je že zdavnaj odbila, strah je pa spal in spal, ne da bi to vedel.

Dalje prihodnjič

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: vodoravno po vrsti: 1. Jokomno va, 2. Jo, dne. Ra. 3. umrč, mis. 4. P. mirta. 5. evnuh, sans. 6. zasčitnik. 7. ju. teno, ke. 8. Ipava, k. k. t. 9. Vidor. 10. Oka, nekaj. 11. sumerjska. 12. Ircezo. Caroben lik: 1. pas, 2. polka. 3. Kalku. 4. Skuta, 5. ata.

Res je bila nekoliko čudna in ne- navadna misel, da bi se to mlado, le- po in nežno dekle poročilo s starem iz zavetišča... Če si pa pomislil, da bo Liana sama zase, kakor žive na primer žene mornarjev ali razkro- valcev, da bo poročena in samostojna, hkrati pa ne več tako na milost in nemilost odvisna od svojega zaslužka, misel že ni bila več tako strašna.

André se je pa vseeno odločil, da se bo boril do zadnjega. Ta način življenja se mu je zdel vseeno prelahko- miseln... V zakonu se zvežeš za vse življenje in ne samo za nekaj let. Za- to je resno dejal:

»Kaj pa, če boste pozneje srečali človeka, ki vam bo všeč, človeka, ki bi ga utegnili ljubiti?... Teda boste žena starega moža in se boste morali opovedati ljubezni...«

Liana je žalostno odkimala: »Nikoli se ne bom zaljubila, verjemite mi. Misel na ljubezen mi povzroča samo strah in odpor. In kdo se bo poročil s menoj, razvedrjenega izganko, ki nima ne imena, ne denarja, ne do- ma?«

»Beži, beži, noričica,« je ugovarjala Marta. »Privzgojili so ti napačne poj- me o ljubezni in moštvi. Ko bo pri- šel čas, se bo že našel človek, ki bo zelo ponosen, da mu boš hotela dati roko in srce.«

»Oh,« je vzklila Liana, »ne mo- rem ti povedati, kaj bi dala, če bi lahko pisala domov, da sem poroče- na! Kako rada bi, da bi me ogovar- jali z gospo vratar, lišni lastnik, vsi tisti priložnostni znanci, ki zdaj gredo v meni samo šibko dekle, izro- čeno na milost in nemilost usodi... In zavest, da sem materi poplačala svoj dolg, da ji zdaj pripada delež rente po tetki Brigiti — ta zavest mi bo lele vrnila samozavest in srčni mir.«

André je bil pa vse preveč strogo vzgojen in nekoliko presentimentalen, da bi razumel, kako je mogoče, šaliti se s takšnimi stvarmi. Zato se je od- ločil, da bo vztrajal v borbi do konca, čeprav se je njegova žena že skoraj pridružila Liani. Resno je dejal:

»Kako bi se pa poročili? Cerkevno ali civilno?«

»Kajpak samo civilno!«

André je zmalaj z glavo: »Želja vsa- ke pristne ženske je, da stoji pred oltar, da zaupa Bogu svojo usodo... In vi, Liana? Vi tako lahkomišlno gledate na to prevažno odločitev!«

Liana se je zasmejala, da je zvonko odmevalo po stanovanju:

»Tako je prav, prijatelj moj! Civilna poroka v mojih očeh ni drugača ka- kor nekakšna trgovska pogodba. Ali ne bo moj zakon tudi takšna trgovska pogodba? Torej bi ponižal Boga kot najvišjega razsodnika, če bi za klicali za pričo... Prav je, da to opravimo med seboj.«

Razgovarjali so se še dolgo v noč, toda nihče ni prepračil drugega. Bila je okrog polnoči, ko se je hotela Liana posloviti. Ker nista vozila ne tram- vaj ne avtobus, je André pospremil Liano do njenega doma.

Bila je mirna, jasna noč. Na dale- nem nebu so mežikale redke zvezde. Topel pomladni veter jima je božal obraz; André je tovariško prijel svo- jo mlado prijateljico pod roko in ji poslednjič resno dejal:

»Zdaj, Liana, govorite odkrito in iskreno! Ali res za vsem tem ne tiči nič drugega kakor samo vaša želja, da bi postali gospa?«

»Vse sem vam že razodela, An- dré...« je nekoliko zatrudeno odzvo- rila deklica.

André je nekaj trenutkov pomolčal, nato je pa odločno dejal: »Oprostite mi, toda če se nameravam zavzeti za vas, moram vedeti vso resnico. Povej- te, ali ne pričakujete morda v pri- hodnjih mesecih kaj posebnega...?«

»Ne razumem vas, André!« je od- vrnila Liana.

»Morda ne veste, da so se nekatere od teh žensk poročile s starčki tudi zato, da bi dale otroku, žigar rojstvo so pričakovale, legitimno ime?«

Liana se je živahno zgrnila, nato je pa udarila v neskrben smeh:

»Oh, vi možiki! Ne, to je vrhuncel! Vaše sumnje, André, so smešne! Ni- kar ne iščite vzrokov, ki jih nihče Sve- tano vam prišede, da sem govorila čisto resnico. Ogljubite mi rajši, da se boste v nedeljo odpeljali v Nanterre in se pozanimali za primernega mo- ža!«

njen prvi mož

LJUBEZENSKI ROMAN

Te poslednje besede je Liana izgo- vorila tako iskreno in s takšno goreč- nostjo, da je napolned premagala po- slednji dvom mladega inženirja.

Na koncu koncev to ni nič slabega, je pomislil André sam pri sebi. Oglju- bil ji bom, morda se bo čez nekaj dni premislila in se sama smejala tej nečakanosti. Globoko je vzdihnil. Njegovi tenkočutnosti se je ta način moštve upiral, vendar se je prema- gal in dejal:

»Ogljubim vam, Liana, da se bom odpeljal v Nanterre. Vi mi pa morate ogljubiti, da boste Marti in meni ka- kor doslej zaupali vse svoje načrte in naju vselej vprašali za svet!«

»Ogljubim vam, prijatelj,« je zarečih oči zasepetala Liana in krepko stis- nila ponujeno desnico. »Če bom spo- znala, da je moj načrt iz kakršnega koli vzroka neizvedljiv, bom rada od- nehala.«

Poslovala sta se v popolnem soglas- ju. Ko se je Liana vrnila v svojo iz- bico, se ji ni zdelo nič več tako ne- prijazna, čeprav je na mizi še stala nedokončana večerija in čeprav je morala še sredi noči pripravljati postelo in pomivati posodo. Bila je vsa v svoj- jih novih upih in načrtih in je prvič, odkar je živela v Parizu, pozabila, da je osamljena, razvedrjenega izganka...

III

André je držal besedo. Takoj v ne- deljo se je odpeljal v Nanterre, kjer stoji veliko zavetišče za siromašne starčke. V svoji poštenoljubnosti bi bil pa rad slišal tudi mnenje kakšnega teh starcev o nenavadnih porokah, za- to se jim je skušal osebno približati.

Okrog zavetišča se razprostira velik javni park; na zelenih, nizkih klopi- cah so sedeli domačini, starčki in star- ke v skromnih, temnomodrih unifor- mah, na tudi kakšen tujec si je bil tamkaj poiskal počitka.

André je z zanimanjem opazoval drobne, sključene postave starih in starčkov, ki so se gredli na toplim soncu, pri pričakovanju živahnega čel- ljaja med seboj ali pa strmeli v da- ljavno, kakor da bi obujali davne spo- mine...

Ko se je popoldne vrnil iz hotela, kjer je bil obedoval, je poznal na videz že več starčkov; posebno sim- patičen mu je bil eden izmed njih, nekdanji časnika. Ker je bil sodelo- val pri več časopisih na Francoskem ne samo pri enem, pa tudi v tujni, celo v Ameriki, ni bil stalno socialno zavarovan in je na stara leta zabl- del v revščino. V mladosti je moral biti čeden fant, zdaj je bil suhljat, visok starec šestdesetih let, vendar na pogled precej starejši. Njegov obraz je bil prepreden z drobnimi gubicami, ki so dajale njegovim otročesnim, globoko ležečim očem dobrodušen iz- raz. Hodil je ravno kakor upokojen častnik, izražal se je še zmerom du- hovit in s kancem ironije.

Pripovedoval je Andréju o svojih uspehih, toda nehoti jim je pridajal čar minulosti, tako da so se zdeli imenitnejši in večji, kakor so najbrž v resnici bili. Posebno pogosto je omenjal neko misijo v Argentini, ka- mor je potoval za neki velik francoski dnevnik. André ga je potrpežljivo po- šušal, čeprav ni prav nič poznal te stroke. Skušal je iz starčevega pripo- vedovanja izluščiti njegov značaj in ločiti resnično od izmišljenega. Moral si je priznati, da Anatole Lussan — tako je bilo staremu gospodu ime — ni napačen človek, zato se je odločil, da bo govoril o njem z Liano.

»Tukaj sem vsak dan ob tej uri,« je dejal Anatole Lussan nekoliko pre- senčen, ko je izvedel, da se bo André še vrnil.

»Torej se bova še videla,« se je po- slovil André. »Na svidenje!«

Zdaj je bil mladi arhitekt že na tisti strmini, da se ni mogel več usta- viti. Kar je bil ogljubil, mora zdaj izpolniti. Liana ga je že čakala na domu; ko je pozvonil, mu je prihitela

odpirat in njene velike, temne oči so se zvedavo uprle vanj.

Takoj ji je moral natanko razložiti svojo dogodivščino.

»Angel ste, André,« je vzklila in mu skoraj skočila okrog vratu. »Zelo sem vam hvaležna! Zdaj mi pa po- vejte, kaj nameravate!«

»Predvsem se moram prepričati, ali je naš starček govoril resnico in ali so njegove navedbe o njegovi preteklosti točne.«

»Da, prav imate! Ali bo to mogoče?« Seveda. Povedal mi je nekaj naslo- vov in mi nehoti imenoval nekaj imen. Lahko se bom prepričal, ali njegove besede drže.«

»Popolnoma vam zaupam, prijatelj moj. In ti, Marta, kaj praviš ti?«

»Zanima me, kakšen je Lianin,« bo dobi kot človek,« je resno odgovorila mlada žena. Se zmerom se ni bila čisto živela v nenavadno prijatelji- čino zamisel.

»Ni napačen,« je odgovoril André. »Nekoliko utrujen, ponižen stavec šest- desetih let. Zaradi boleznii ali zaradi intenzivnega dela je pa videti dokaj starejši... Najbrž bo res, kar je pripo- vedoval o svoji mladosti. Ni bil bo- glad, toda iz ugledne meščanske druž- ine... Sodeč po njegovem izražanju je precej izobražen, toda leta so mu za- meglija spomin, tako da včasih za- menjava dogodke... Njegov pogled na sedanjost je nekoliko naiven, kar je razumljivo... No, želite še česa?«

»Ali je videti dober človek?«

»To je pri prvem razgovoru težko ugotoviti. Opazil sem pa, da ima zelo

brali vse oglase za enosobna stanova- nja. Odslej, ko boš gospa, imej tudi kuhinjo in kopalnico. Z denarjem te- ke Brigitte si boš že lahko privoščila to razkošje... Če hočeš, ti bom rada pomagala, da boš poceni in lepo opre- mila novo gnezdeček!«

»Oh, prijatelja moja, hvala vam,« je do solz ganjena zajecala Liana. »Upam, da bo prišel čas, ko vam bom mogla povrniti vajino dobroto.«

»Nič sentimentalnosti,« se je raz- hudil André. »Pozno je že in Liana mora domov!«

Ko so se poslovili, sta se Marta in André še dolgo v noč pogovarjala o Lianinem načrtu. In nazadnje sta spo- znala, da vendarle ni tako slab in tako nezanesljiv, da ga ne bi kazalo z vseh strani pretehati.

Medtem ko sta prijatelji iskali stanovanje za novopečeno ženo, je André zbiral podatke o Anatolu Lus- sanu. Nič slabega ni bil izvedel o njem. Njegove navedbe so bile resnič- ne, v kolikor jih ni bil — kakor to stari ljudje radi delajo — okrasil s spomini, ki niso obledeli, temveč v nenaravno živih barvah budili njegovo domišljijo.

Drugo nedeljo je bil André že po- gumejši. Povabil je starčka v bližnjo restavracijo; tam mu je ob kozarcu dobrega vina odkrito razložil svoj načrt.

Prvi trenutek vrli možiček ni mogel verjeti svojim usedom. S tisto neie- vernostjo, ki je lastna starih ljudem, je ogledoval Andréja in mrmral:

»Poročim se naj! Zdaj na stara leta... naj prodam svoje ime... In po- vrhu vsega še z mlado žensko, ki je ne poznam!«

André ga je skušal prepričati, da ne bo zanj to nič slabega. Zagovarjal je Lianino zamisel in skušal starčku razložiti upravičenost njene želje. V živih barvah mu je naslikal Lianino žalostno usodo, nien beg od doma, kjer jo je preganjal oči, njeno brez- domovinstvo v velemestu...

Nekdanji časnika je očitno ljubil sentimentalne zgodbe, polne nenav- dnih in romantičnih prigod. Počas mu je jela ugajati misel, da lahko prav on, čeprav že v letih, pomaga nedol- žnemu dekletu. Ko je izvedel, da bi dobil za svoj pristanek še majhno rento, se mu Andréjev predlog ni zdel več tako nesprejemljiv.

Po obedu, ko sta sedela pri črni kavi, je vprašal, kaj bi prav za prav moral storiti, da bi izpolnil pogoje, ki jih zahteva Liana. Teda je André vedel, da je izro dobil.

Ko sta se vrata proti zavodu, sta se že čisto prijateljsko pomenkovala o pripravah in Anatole Lussan je celo nekajkrat vzklil:

»Imenitno! Na stara leta igram vlo- go odraslega viteza! Čeprav sem mislil, da ne bom nikoli več nikomur koristil, bom zdaj nehoti storil nekaj dobrega... Zavest, da sem nekomu po- magal, bo ozarila mojo starost...«

André se je odločil, da bo koval železo, dokler je vroče. Kdo ve, kak- šne muhe imajo stari ljudje? Simo- tični zarotenci se utegne v tednu dni premisliti, iskati novega bi bilo mučno in težavno. Zato je predlagal, naj pri- pravi potrebne listine, čez dva tedna bi se lahko poročila. Starček je oblu- bil, da bo čez dva tedna vse priprav- ljeno. Z nekoliko tresočim se glasom je vprašal, ali bo že prej kaj videl svojo nevesto. To vprašanje nikakor ni bilo neupravičeno, toda Andréja je vseeno nekoliko vznemirilo. Odgovoril mu je, da je gospodična Dalimoursova tako preobložena z delom, da ji nika- kor ne bo mogoče priti v Nanterre. Čez dva tedna, v nedeljo, na dan po- roke, pa ga bo pričakovala v nekem pariškem hotelu, Anatole Lussan je pokorno prikimal in ni več izpraševal.

Štirinajst dni pozneje se je vse zgo- dilo tako, kakor je bil napovedal

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, moga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in pub

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

rad živati. Nežno je ogovarjal ptičke, ki so pobirali drobtinice okrog naja, in pripovedoval je, da ima doma ka- narčka, od katerega se za nobeno cen- ne bi hotel ločiti. Poje mu celo po- noči, ko ne more spati...«

»Ali... hm, ali ste mu že kaj pove- dali, zakaj ste prišli?« je nekoliko v zadregi vprašala Liana.

»Ne. Dogovoril sem se z njim za prihodnji teden. Prej sem se hotel posvetovati z vami in Marto.«

»André! Izvrsten dečko ste!« je vzklila Liana in plosnila z roka- ma kakor otrok, ko zagleda igračo.

»Ker vas ubogam na besedo, mala prevejanca, ali ne?« se je dobrodušno nasmehnil arhitekt.

»Ne samo zato! Ker boste uredili to zadevo tako, da bom prišla po ravn- ni poti do cilja, ne da bi mi kdo mo- gel kaj očitati.«

»Da, morda vam ženskam res manj- ka izkušnosti in zaupljivega očesa za takšne stvari,« je resno pritrldil André. »Jaz sem pa mislil še dalje.«

»No?« sta obedve radovedno vpra- šali.

»Najemite si novo stanovanje, tak- šno, kakršno ste si tako želeli. Vselite se vanj šele tedaj, ko boste že poro- čeni. Novemu lastniku lahko natve- zete, da je mož bolan ali na potova- nju... Ni treba, da bi ljudje vedeli, kako ste si priborili poročni prstan! Hkrati pa obdržite tudi naslov dose- danjega stanovanja. Če bi vaša mož- slučajno proizvedel za vami, ali vam pisal, naj to stori na stari naslov in vas najprej išče tam, kjer vas ni več. Tako boste to izvedeli, ne da bi vam bilo treba biti nerodno.«

»Da, to je dobra misel,« je pritrldila Marta. »Liana, takoj jutri bova pre-

André. Bila je lepa, jasna, majska ne- delja. André si je izposodil pri nekem prijatelju eleganten štirisedežen avto in se je že zgodaj zjutraj odpeljal v Nanterre. Z Lussanom sta se bila do- govorila, da ga bo pričakoval v neki ugledni restavraciji.

Nenavadni občutki so se polasčali mladega arhitekta, ko se je vozil po belih cestah proti Nanterru. Nehote so se mu vsiljevale misli, ki jih je sproti odganjal, so se vračale še z večjo trdo- vratnostjo. V duhu je videl Liano, tak- šno, kakršna je prišla prejšnji večer domov k njima. Bila je sicer nekoliko razburjena, toda trdno odločena, da doigra igro do konca. Pomenkovali sta se z Marto o novem stanovanju, ki sta ga najeli v okrajni novih vechnadstrop- nih hiš, in o poročni obleki. S tiho nežnostjo se je spomnil André svoje poroke, Marta je tedaj kajpak imela belo obleko z vlečko in mirto v laseh. On je pa nekoliko neroden in vendar tako zelo srečen tičal v izposojenem fraku... Oh, bilo je ganljivo! Liana se bo poročila kar v kostimu, kajpak, toda to vendar ni takšna poroka, ka- kor je bila njegova.

Ko sta se z Lussanom vozila proti Parizu, je večkrat nehoti od strani pogledal starčka. Na njegovem bledem obrazu ni bilo nikakršnega sledu o vznemirjenju, samo drobne, brezbarv- ne ustnice so večkrat krevčito zatre- petale. Sinje oči so zvedavo blodile po okolici, ki je letela mimo njiju. Včasih se je z vzdihom dobrovoljnega udobja naslonil v oblazinjeni sedež. Očitno mu je bilo zelo všeč, da se vozi v tako imenitnem avtomobilu.

V majhnem, a lepo urejenem hotelu ga je odpeljal André v sobo, kjer ga je čakala čisto nova obleka: belo pe- rilko, snežnobela srajca, ovratnica in frak. Anatole Lussan je bil videti v njej kakor upokojen diplomat. Zdal, ko je bil spodobno oblečen, je celo André čutil do njega nekaj kakor tiho spoštovanje. Ko sta počasi kota- kala po širokih stopnicah v salon, kjer jo je pričakovala Liana, oklepajoč se Martine desnice, se je Anatole Lussan nehoti pogledal v dostržno ogledalo, višeeo ob stopnišču. Bogve kako dolgo že ni bil v tako imenitnem hotelu in tako spodobno oblečen, je prešinilo Andréja.

Zenin in nevesta sta se spoznala v suhoparni hotelski sobi, ob kozarcu portskega vina in skodelici kave. To prvo srečanje ni bilo prav nič ganlivo, pa tudi banalno ne. André je pre- zvel vlogo posrednika in si je zadal dolžnost, da bo svojo vlogo spretno in taktno izvedel do kraja.

Nekoliko šegavo je stopil k Liani in jo prijel za drhtečo roko:

»Gospod Anatole Lussan, nadarjen časnika v pokoiu, in gospodična Liana Dalimoursova, ki se že veseli, da bo postala gospa!«

Anatole Lussan se je prvi znašel. Nekaj kakor obudovanje se je za- iskriilo v njegovih sinjih očeh, toda ta iskra se je takoj umaknila dobrodušni vlnudnosti. Nekoliko trdo in staro- modno se je priklonil:

»Lepa moja nevesta, srečen sem, da vas napolned smem spoznati in pozdraviti. Bodite prepričani, da bom naizvesteji in najsikromnejši soprog, kar jih je na svetu!«

Oh teh besedah je spoštljivo polju- bil drobne Lianine prstke, ki so se za nekaj trenutkov pomudili v njegovih roki. Nekakšna zadrega se je polastila vseh štirih. In da bi jo pregnali, so pričeli hlastno govoriti o vremenu, o Parizu, ki ga Lussan že dolgo ni videl in o raznih drobnih ničnostih, ki iz- polnjujejo vlnudnostne družabne po- govore.

Liana je od strani ogledovala svo- jeja ženina. Zdel se ji je star, da, prav tako star, kakor si ga je bila želela, nekoliko ganljivo dostojanstven in prav nič poseben. Bil je čeden star- ec, toda ali se bodo ob tej sivolasi glavi res končali vsi njeni dekliski sni? Čutila je, da ji pojemajo moči in da ji silijo v oči solze razočaranja.

Marta je zaslužila, kako je prijate- ljici pri sreč. Prijela jo je za roko in jo krepko stisnila, kakor bi hotela reči: Saj imaš mene! Če ti je hudo, se kar name opri!

Dalje prihodnjč.

HUMOR

Milo za drago

Sofer: »Človek ali ste znoreli, da zahtevate 1000 lir odškodnine, ker sem vas povozil? Ali mislite, da sem mili- jonar?«

Ponesrečenec: »Ali morda vi mislite, da sem stonoga?«

Dobročnik

Gospod Pogrebec je umrl in zapustil vse, kar je imel, otroškemu zavetišču.

»Ali je bilo veliko?«

»Da, Osem otrok.«

Nejeverni Tomaži

»Ljudje so res smešna bitja.«

»Zakaj?«

»Če trdiš, da je na nebu 987.878.987 zvezd, ti bodo verjeli, če pa napišeš na vrata: 'Pozor! Sveže prepleskanol' tedaj vsi potipljejo z roko.«

Nevljudnost

»Ali vas smem vprašati, kako visoka je ta gora?«

»Seveda lahko vprašate.«

»Kako je torej visoka?«

»Zal vam ne vem povedati.«

Ni potrebno

Gospod Črnih pridó s svojo ženo v hotel in zahteva dve sobi.

»S kopalnico?« vpraša vratar,

»Ne! Saj ne ostaneva čez soboto.«

Postopno

»Najprej mi je to zlatolasa dekle brodilo po glavi, potem sem jo kakor dragulj nosil v srce, zdaj mi pa leži v želočdu!«

Humorističen dolžnik

»Kdaj mislite, da boste lahko porav- nali svoj dolg?«

»S tem vprašanjem me zelo spomi- njate na mojega najmlajšega.«

»Kaj ima pa to opraviti z vašim dolgom?«

»Ah, veste, moj najmlajši mi tudi zmerom zahteva vprašanja, na katera ne vem odgovorov.«

Zakonska strategija

»Kako si le doseglja, da tvoj mož tako potrpežljivo čaka, kadar nisi z oblačnjem o pravem času gotova?«

»Stvar je hudo preprosta! Založim mu kravato ali zapestne gumbce, po- tem jih tako dolgo išče, da sem na- vadno sama prej gotova.«

Zakonski barometer

Ona: »Ne ljubiš me več tako kakor poprej! Včasih si mi dal vselej večji kos močnato jedi, zdaj ga pa vselej obdržiš zase!«

On: »To je dokaz, da zdaj boljše kuhaš, ljuba moja!«

Kaj je takt?

»Očka, kaj je takt?«

»Takt, sinček moj, je tisto, kar sta- rejšemu gospodu prepoveduje, da bi spomijal damo z rožnatimi lici in pobarvanimi lasmi, da sta se nekda- j v otroških letih skupaj igrala.«

NAŠE ZDRAVJE

GLAVOBOL

Glavobol, ta pogostna nadloga, ki muči toliko ljudi, nam le redko pred- stavlja bolezen samo po sebi, tem- več je veliko pogostejše posledica, bo- lezenski znak drugih bolezni, pred- vsem v sosednjih organih. Kako je s to zadevo, bomo skušali pojasniti v naslednjih vrsticah.

Kot samostojno bolezen imenujemo glavobol migrene. To je bolezen, ki se nam pokaže v hudih napadih glavobola v večjih ali manjših pre- sledkih. Tak napad glavobola pa imajo po večini nekakšne poprejšnje znake, ki bolniku že vnaprej povedo, da bo dobil bolečine v glavi. To se pokaže v obliki omotice, zehanja, mig- ljanja pred očmi, nenadne pobitosti in podobnega. Napad sam je pa ve- zan vedno na zunanje dražljaje, ka- kor so na primer strah, menstruaci- je, nezmernost v alkoholu ali kaje- nju, prevelik duševni ali telesni na- por in nespečnost.

Glavobol se začne navadno zjutraj in traja po več ur. Običajno ne boli vsa glava, ampak le posamezni pre- deli.

Migrena muči predvsem ženske, moške pa le redkokdaj. Migrena je predvsem nadloga inteligentnih in meščanskih krogov. Njene žrtve so največ živčni ljudje. Bolezen se zač- ne skoraj zmerom že v mladosti, več- silih že celo v pubertetni dobi, navad- no traja dolgo let, s 50. telom pa skoraj vedno preneha.

Napad migrene se ne kaže samo v mučnem glavobolu, temveč se raz-

širi na ves organizem. Tek popolno- ma izgine, bolnik napravi vtis izmu- čenega bolnika. Koža na glavi nad bolečim predelom postane zelo občut- ljiva, vsak svetlobni ali slušni draž- ljaj bolnika močno razburi in mu stan- je v splošnem poslabša.

Migrena ima svoj izvor v napač- nem delovanju ožilja. Zakaj je tako, ni še natanko dognano. Včasih se v žilah nenadno pojavijo krči, drugič se pa na lepem pretirano razširijo žile v glavi. V zvezi s tem je tudi zunanji videz bolnika med napadom. V prvem primeru je bolnik bleđ, gla- va je hladna, v drugem pa postane rdeč z žareč, v glavo mu je zelo vro- če. Pogosto ima migrena menjajoče se oblike; nenadno krčenje in raz- širjanje žil se menjata. To je naj- hušji primer migrene.

Napad migrene traja nekaj ur in se neha navadno z bljuvanjem ali kr- vavitvijo iz nosa. Po napadu bolnik za dalj časa zaspi. Presledki med dvema napadoma so različni dolgi in so za vsak posamezen primer zna- čilni.

Zdravljenje migrene je dokaj hval- ježno. Zdravil zanjo je vse polno in so splošno znana. Toda samim zdra- vilom ne smemo neomajno zaupati. Še važnejša od zdravlil je takšna ure- ditev življenja, ki preprečuje napad migrene ali pa zmanjša možnost na- pada. Med napadom moramo miro- vati. Najboljše je, da ležemo v za- mračeno mirno sobo, da bi se s tem umaknili vsem omenjenim okolišči- nam, ki stanje poslabšajo. — Včasih moramo preizkusiti različna zdra- vilna, da najdemo tisto, ki je res učni- kovito. Najuspešnejša zdravila so ti- sta, v katerih je poleg pomirjevalnih sredstev še kofein. Ze sama črna ka-

va pogosto prežene glavobol. Ne sme- mo pozabiti obkladkov in nožnih ko- peli, ki tudi zelo pomirjajo.

Glavobol je pa tudi lahko — kakor smo že rekli — eden izmed simpto- mov kakšne prvotne bolezni. Kronič- no zaprtje, trakuļjo, slabokrvnost in tudi druge notranje bolezni skoraj redno spremlja glavobol. Hude gla- vobole imamo tudi pri možganskih tumorjih, abeesih v možganih in dru- gih vnetjih v glavi (vnetje možgan- ske mreže). Gnojna vnetja ob nos- nih votlinah, posebno v čelni votlini — imajo vselej posledico hude bole- čine v glavi. Tudi boleznii ušes spreml- ja glavobol. Celo pri daljnovidnosti, ki ni korigirana z naočniki, povzroča napor oči hud, včasih celo mučen glavobol.

Tudi revmatične bolečine utegnemo imeti v glavi. Te se pojavijo le na posameznih mestih. Dobimo jih ob prehladu. Masaža kože na glavi in ostalo protirevmatično zdravljenje takšne bolečine kmalu prežene.

Zdravljenje ostalih vrst glavobola je seveda v prvi vrsti zdravljenje bolezni, ki jih glavobol spremlja. Ko ozdravimo prvotno bolezen, izgine z njo tudi glavobol. Zdravila za boleči- zen je zavlačujejo, jo potiskajo v po- zabljenje, kar utegne bolezen še raz- širiti in poslabšati.

S temi vrsticami smo hoteli pove- dati, da je vsaka izprememba naše- ga osebnega počutja važna, da je ne smemo pojmovati prepovršno, čeprav gre samo za navaden glavobol, ki ga lahko preženemo z navadnim aspiri- nom. Rekli smo že, da utegne biti glavobol simptom drugih, resnih ob-olenj. Če ga torej pustite vnevar, va- lahko presenetijo hušje posledice.

Kaj je „šarm“?

Leta 1937. je ženski svet preplavalila novica, da so ustanovili prvo šola »šarma« — v Ameriki. Ta šola si je zadala cilj, da bo mlade žene in dekleta seznanila s »šarmom«, sex-appealom in tisto nepojmljivo mikavnostjo, ki tako zapeljivo in privlačno učinkuje. Neizgovorjeni namen te nove pedagoške ustanove pa ni bilo nič drugega, kakor dekletom olajšati možnost moštivne.

Uspeh te šole je bil takoj v začetku izredno velik. Od blizu in daleč so prihajale nove učenke. Šola je za tiste, ki se niso mogle osebno udeleževati tečajev, ustanovila pismene tečaje. Nova »znanost« si je kaj kmalu utrla pot čez veliko lužo in tudi Angležinje so se začele učiti »šarma«. Vojna je kajpak naredila zapik ne navadnim stremljenjem te šole in preprečila, da bi se nova »znanost« razširila tudi dalje po Evropi.

Sicer pa: koliko žensk je danes, ki se utedejo baviti s takšnimi vprašanji? Za nas Evropejke je dejstvo, da se ženska gracioznost izkorišča znatno ali celo trgovsko, že od nekdaj imelo nekaj odvratnega. V vsakdanjem življenju je ženska — in bi tudi morala biti — element lepote. To pa ne pomeni, da bi ta lepota obstajala v baršunastemški polti in rafinirani eleganci ali klasično čistih črtah. Sicer bi bila sleherna nelepa ali sitomašna ženska že vnaprej obsojena na pozabljenje in nesrečo.

Nel »šarma«, tistega nepopisnega daru, bistva osebnosti ne moremo kupiti ne pri mesarju ne pri šivilji. Pri dobiš ga tudi ne s celim loncem še tako dobre kreme ali idečila. Ženska, ki ima »šarm«, torej tista, ki je mikavna in pri kateri se dobro počutimo, je redko kdaj lepa, pogosto bi celo ravno nasprotno trdili. Tako imenovane »šarmne lepote« navadno pravijo o takšnih ženskah: »Ničesar ni na njej privlačnega, in vendar...«

Da, in vendar! Takšna ženska skoraj nikoli ni sama, ker jo hočejo vsi spoznati, in tisti, ki jo poznajo — moški in ženske — se v njeni družbi nikoli ne utrudijo. V njej vidijo namreč inteligenco, plus razumevanje in toplino, plus duha v razširjenem obzorjem. Razen tega ima redke dar: dar dajanja, ki je isti, kakor dar poslušanja. Takšna ženska goji svoje bistvo kakor vrt, ki vanj seje dobre rastline in puli plevel. To zmožnost ima morda prav zato, ker ni lepa in je torej skromna. A kljub temu je vselej prijetna na pogled, ker upošteva svoje telesne vrline in napake, ne da bi zašla v neuravnovesnost pri svojih oblekah. Iz istega vzroka se slepo ne pokori modri, temveč si tu in tam izbere reči, ki se samo njej podajajo, ki spadajo k njenemu »jaz«.

Prav zato »šarma« ne moremo nikoli in nikakor ponižati v učni predmet. »šarm« ni aritmetika, oponašanje pa še celo ne. Ne knjige ne predavanja ne »lepotni specialiste« ga ne morejo popisati, kaj šele pručiti... In predvsem: šarmantna ženska je očarljiva prav zato, ker ne ve, da je očarljiva!

V.

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje
Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Krompirjev štrukelj

H kisli repi ali zelju napravim večkrat krompirjev štrukelj. Ki je zelo rahel in okusen. Zato ga priporočam vsem gospodinjam.

Nekaj krompirjev skuham, olupim in pretlačim. Nato jih osolim in dodam veliko zajemalko mleka, v katerem raztopim tri noževke konice dobrega jajčnega nadomestka. Potem to dobro zmešam in ugnetem primerno količino enotne moke, da dobim gladek dolg štrukelj. Denem ga kuhati v vrelo vodo zvitega kot kolač in nezavitega. Kuhanemu odlijem vodo, ga razrežem in zabelim. Včasih postrežem z njim družinici za večerjo s solato ali pa h guljažu.

R. D., Ljubljana.

Dober praženc

V četrt litra mleka zvrkljamo eno jajce, 2 žlici enotne moke, ščepec soli in ko je vsa zmes dobro zmešana, vlijemo vanjo žlico zelo vroče masti. Posedbe denemo v pekačo malo masti, jo razbelimo, vlijemo vanjo pripravljeno zmes in pečemo v neprevročni pečici približno pol ure. Ko je zmes pečena, jo razrežemo na kocke, potresemo s sladkorjem ali pa če imamo pri roki, z malinovim odcedkom. Jed damo še toplo na mizo.

M. L., Ljubljana.

Kako čistimo parkete

Vsaka gospodinja ima rada brezmadežne parkete, saj so njen največji ponos. Vendar se včasih zgodi, da kljub največji pažnji dobimo neljub madež v tla in ne vemo, kako bi ga odstranili. Za oko so najhujši madeži od masti in črnila. Videla sem, kako je neka gospodinja čistila takšen madež z žično gobo, kar pa ni najboljša. Žična goba namreč pusti v tleh neljube zareze. Po več poskusih sem se prepričala, da je najboljšo sredstvo dober steklen papir, ki odstrani le madeže, ne pokvari pa lesa.

N. R., Ljubljana.

Za vsak prispevek, objavljen v »Kotičku za praktične gospodinje«, plačamo 10 lir. Znesek lahko dvignete takoj po objavi v naši upravi. Po pošti pošljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinskega tednika« — Kotiček za praktične gospodinje — Ljubljana, Poštni predal 345.

Moda pčinaša...

Pariški modni stvaritelji so nekoč prirejali tekmovanja najlepše in najbolj obloženih žensk. Zbrali so se odločujoči diktatorji mode in kaj hitro izbrali »natelegantnejšo« žensko na svetu.

Kako je bilo to mogoče? Ko so bile pa vendar vse dame, ki so se udeležile tekmovanja, oblečene v obleke teh modnih stvariteljev in so bile torej v njihovih modelih pač vse enako elegantne. Toda ne! Vsako leto so odločujoči modni stvaritelji izbrali samo eno in — kakor se je zdelo — izbira ni bila težka. Zakaj med tolikimi elegantnimi ženskami je bila vselej ena, ki je znala uresničiti sen naših prababic in babic, sen nas vseh: znala je bolje ko vse druge »znositi« obleko...

K modelom, ki so jih ustvarile velike pariške modne hiše, je znala izbrati tisto, česar modni stvaritelji ne morejo vnaprej določiti: dale so obleki osebno noto. Najelegantnejša ženska je znala izbrati k svoji obleki ravno pravi nakil, cvetlico, ki se je podala kostimu, in elegantni klobuk k preprostem plašču. Vse tisto osebno, kar je modelu samo dodala, ji je dalo šele značilno noto.

Ko je iz cele vrste manekenk, ki so šle v vrsti mimo nje v najnovejših modelih, izbirala obleko zase, je to storila z nepogrešljivim instinktom. Zakaj natanko je vedela, kaj se ji poda, in njen popolni okus je iz nje napravil žensko, ki odločilno vpliva na modo. Žal je pa le premožno žensk, ki nimajo takšnega popolnega okusa in spretnosti. Lepa, draga obleka in »moderen« klobuk jim zastujeta! Če so nojeva peresa spet moderna — dobro — bomo nosile nojeva peresa! Moderna so kratka krila — takoj skrajša vse svoje obleke za 10 cm.!

To pa še zdaleč ni pravilno, zakaj vsaka ženska bi morala vedeti, kaj se ji poda in kaj ne. To je dosti važnejše, kakor pa vedeti, kaj je »moderno«. Pri izbiri svojih oblek bi morala prav tako posebno paziti na to, da natanko ve, za kakšno priložnost bo nosila obleko, ki si jo izbira, in ob kakšnem času. Predvsem ne sme biti garderoba vsake ženske na pogled kakor zbirka ljubkih, a nepriemernih predmetov, temveč mora zbužati vtis harmonične celote.

Modni stvaritelji dajejo na izbiro celo vrsto nežnih barvnih odtenkov, nasvetov in podrobnosti: nikoli se ne utrudijo razmišljati, kako bi bile dame

na pogled bolj ljubke, mlade in lepe. Same sebi smo pa dolžne, da tei modi ne samo sledimo, temveč da moramo tudi sodelovati in predvsem ustvarjati modele za okusom okrasiti in jim dati osebno noto.

Pomladna zelenjava je tu!

Gospodinje, poslužite se je!

Gospodinje se sveže zelenjave skoraj prav tako razvesele kakor prvih toplih dni. Izbira sicer še ni tako bogata, a če jo znate izkoristiti, boste

Damski klobuki

novi modeli za pomlad in poletje na zalogi. Sprejemam tudi v popravilo.

Salon „TRUDA“
Hlica 3. maja (Aleksandrova) 5

pripravili svoji družini pač mnogo izpremembe. Pomislite samo na glavno solato.

Moda si večkrat dovoli muhaste norčije. Tako si za zimski čas omisla klobuke, ki komaj pokrivajo glavo, poleti pa priporoča turbane, ki njih vlecke zakrivajo kar vse lase pred pekočim soncem. Zanimiv model poletnega kompleta vidite na gornji sliki. K rjastorečim obleki iz čiste svile s temnomodrimi pikami nosimo prav takšen turban s kratko vlečko; če pa slučajno potegne hladni veter, si oblečemo čezno temnomodro jopico, ki ima na rokavih okras iz istega blaga, iz kakršnega je obleka.

Za sončne dni

Zelo eleganten poletni kostim iz črne šantung svile. Da pozivimo navidezno enoličnost črnine, nosimo h kostimu živopregasto bluzo, doma sešit turban z resicami v barvi bluze in prav takšne rokavice. 1. slika. Niso moderne samo tričetrtinske jopice, graciozne mlade deklice obleče lahko tudi nekoliko krajšo jopico k zvončastemu krilu. Zanimiv je šal, ki se zavenja v apartnim čopom na jopici. 2. slika. Kdo se ne navdušuje za temnomodro nagubano krilo; živoredečo jopico in belo modro progasto bluzo, kakršno vidimo na naši tretji skici? Ta poletna garnitura je zelo živahna in posebno pripravna za mlajše dame. 3. slika.

(Ti trije modeli so risani izrečno za »Družinski tednik« in niso bili še objavljeni.)

Sveža solata je za prve pomladne dni praveca delikatesa. Hkrati lahko iz nje kuhate špinačo. Pri nas to dosti premalo vemo. Vsi recepti, veljavni za špinačo, veljajo tudi za kuhano glavno solato.

Špinača je najhvaležnejša spomladanska zelenjava. Posebno okusna je, če dušite očistene liste v presnem maslu. Najbolj znana špinačna prikuha je pa, če očistene liste skuhamo in jih damo — cele ali ssekliane — v nekaj masti z drobno ssekljano čebulo in ji prilijemo nekoliko špinačne vode ali goveje juhe. V nobenem primeru pa špinačne vode ne zametavajte, ker je okusna osnova za sleherno juho.

Za špinačni puding špinačo skuhaite. Sseklijajte čebulo, zelenjavo za juho in po možnosti nekaj kock slanine. Dušite v nekaj dekah masti, potresite z moko in prilijte nekaj žlic mleka. Primešajte pest nastrganega sira, rumenjak in začinite. Beljak stepite v sneg in primešajte ostalemu. Skuhajte v pari. Na mizo denite s kakšno omako.

Če lahko glavno solato uporabljamo kot špinačo, je gotovo tudi narobe dobro.

Špinačo narežemo in jo zabelimo z oljem in kisom. Še boljše je pa, če namesto olja rabite smetano, ki ste jo posneli doma. Pripravite jo tik, preden postavite na mizo.

Špinačo pripravimo še na en način. Skuhamo liste v slani vodi in jo navdramo v vročo kozico izmenično z nastrganim sirom. Nazadnje polijemo z nekaj kapljami raztopljenega presnega masla.

Tudi redkvice so že prilezle iz zemlje. Osvežujoče so, če jih jemo s soljo in kruhom ali pa v solati. Sicer boste pa na svojih vrtovih počasi še marsikaj odkrile, kar boste s priročno in najdljivostjo okusno pripravile svoji družini.

Porabni nasveti

Srebrna čajna kanglica je lepa, vendar jo moramo sprati čistiti. Če je ne izpraznimo, se navzame neprijetnega duha in okusa, ki ga je težko odstranimo. V posodo, ki jo samo od časa do časa rabimo, denemo kos sladkornja in jo pustimo nekoliko priprto, da pride vanjo svež zrak.

Ali veste, da tudi škarje lahko sami nabrusite? Vzemite steklenico z okroglim vratom in postavite škarje postrani tako, kakor bi hoteli prirezati rob steklenice, in jih drgnite z rezilom ob rob steklenice. Škarje pa držite postrani, če ne jih boste skrhaline pa nabrusili.

Včasih ima zelje neprijeten trpek okus. Poskusite ga izboljšati s nekaj kapljicami kisa.

Kadar pečete in postane pečica vroča in vam preti nevarnost, da vse sežgete, denite v pečico skledo polno mrzle vode.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk

Ne slabi rohade!

Damski gambit

Amater—Mojster

Ljubljana 1939.

1. d4, Sf6. 2. Sf3, d5. 3. e4, e6. 4. od! [Samo na sebi ni slabo, tako zgodaj odpraviti napetost v središču, olajša pa črnu obrambo. Kmetje na osrednjih poljih namreč zavzamejo precej trdne in nespremenljive pozicije, čimer se opredeljujejo strateško nalogi obeh strani. Kakor so kmetje odprli linije in diagonale, tako bo zato moral beli vršiti glavne operacije na damskem krilu, črni bo pa moral napadati na kraljevem krilu. Običajno in tak, tičnejše je še počakati z zamenjavami in nadaljevati s 4. Lg5 ali s 4. Sc3, saj je koristno malo več izvedeti o nasprotnikovih načrtih. Za take variante se radi odločajo oni šahisti, ki ljubijo jasno strategijo in so jim taktična možnosti postranskega pomena.]

4. ... e4 [S×d5 bi prepustilo bele, mu premoč v središču: 5. e4, Sf6, 6. Sc3 ali 6. Ld3 itd.] 5. e3 [To je pa zelo pasivno, saj zapre lovca naravnih polji f4 in g5 in ga obsoja na brezposelnost] 5. ... Ld6, 6. Ld3, o—o, 7. o—o, Te8, 8. Sc3, e6, 9. h3(?) [To ni samo zapravljanje časa, marveč tudi občutna slabitev rohade. Zakaj? Take poteze so edino na mestu prvič, če igralec sam na istem krilu napada, in drugič, če je treba kralju neobhodno pripraviti umik s prve ozir. zadnje vrste. Le redke izjeme bodo potrjevale to pravilo, na primer tedaj, če je nujno potrebno vzeti kakšno polje važni sovražni figuri, kakor smo spoznali v partiji Besch—Astaloš v 2. letošnji številki. Nadaljeval naj bi z 9. Dc2 in na Lg4, 10. Sd2 s Te1 in Sf1.]

9. ... Sbd7, 10. Dc2, Sf8, 11. a3, Sg6, 12. b4 [Beli poskuša z minoritetnim napadom, ki je v tej varianti res glavna strateška naloga belega. Toda v tej partiji se ne razvija prav sredno (Lc1, h3) in črni svobodneje operira, a6, 13. Sd2, Dc7 [Boj za točko e4] 14. Sb3 [Beli noče zapletov s 14. e4, d4, 15. Sd×e4, S×e4, 16. S×e4, Lb3, marveč mirno zasleduje svoje pozicijske težnje] 16. Sc4, 15. Sc5, S×e3, 16. D×e3 [Beli je prepričan, da je zmagal s svojo strategijo, toda boljši razvoj in slabost bele rohade opravičujeta črnega k taktičnim zapletom v kraljevem napadu.]

16. ... L×h3! [Zasluzena kazen, ki pa zahteva dolgega dokazovanja. Ker se je beli zavedal, da ne bi niti najpametnejša obramba s 17. f4 rošila partije, si je dal rajši dokazati, da je črtev pravilna.] 17. g3, [Tudi 17. L×g6 ga ni rešilo: Dg5! 18. L×h7+!, Kh8! 19. g3, L×g3, 20. f4, L×f4+!, 21. Kf2, Dg2+!, 22. Ke1, D×f1+!, 23. Kd2, Df2+ in mat] Dg5+!, 18. Kh1, Dh5, 19. f4 [če Kc2, seveda Sh4+] D×h3+!, 20. Kc1, Dg3+!, 21. Kh1, L×e5! 22. be5, Te6 [grozi S×f4 in izsilj 22. De1 ali 23. Ta2, S×f4, 24. Th3 (L×h7+!, Kh3, 25. Th2, D×h2+!, 26. K×h2, Th6+ in Se2+ dobi) Th6, 25. Dc2, T×h2+!, 26. D×h2, D×h2+ in S×d3 dobi] 23. De1, Dh3+!, 24. Kc1, Dg4+! [ne zadostuje Sh4, 25. Ta2, f5, 26. Th2] 25. Kf2 [na 25. Kh1 seveda odloči spet S×f4] S×f4! [vedno ista pesem, saj na 26. e4 zmagata Dh4+!, 26. Dc3, Sg2! 27. Lf5, D×f5+!, 28. Ke2, Dg4+!, 29. Kd3, Tae8, Beli se je vdal, saj kralj ne bo več našel mirnega zavetja.]

Se ena partija naj demonstrira zle posledice nesmotrnega razvoja in slabljenja rohade:

Ben—Oni

Amater—Mojster

Ljubljana, 1939.

1. d4, e5. 2. d5, e5. 3. de6 [Primernejše je 3. e4 s 4. Ld3, toda redko priliko za »en pobassant« ne kaže za mudiči fe6, 4. e3 [Za enkrat smemo reči, da je ponižilo Sf6, 5. Ld2? [To je pa tako originalno, da je že kar slabo] d5, 6. Le2 [Beli zasleduje globoko idejo simetrije] Ld6, 7. Lh5+ [Slab strel, a vendar strel], g6 [da le ni hujšega!]

8. Le2 [Belemu se je na zelo samostojni način posrečilo vzdržati somernost lastne pozicije] Se6, 9. Sf3, e5, 10. h3!? [Slaba izkušnja z žrtvijo na h2 je že kar prešla v meso in kri, pa jo kaže takoj v kralj zatrejti; pozablja pa, da je lovec na e2 zadosten lek proti vsem takim strahotam], o—o, 11. o—o [V znamenju simetrije bi upravičeno smeli pričakovati 11. a3 s Se3], Dc7, 12. Se3, e4, 13. Sh2, L×h3! [Tu imaš! Ogibljese se brezna, pa padeš v prepad. Kje je tu pravica?] 14. g3 [Dokazati velja, sicer se pa zgodi božja volja!] De5, 15. f4, e3, 16. S×f3, Dg3+!, 17. Kh1, D×h3+!, 18. Kc1, Dg3+!, 19. Kh1, Sg4, 20. Le1 [Mogoče se pa le bomo izmazali!]? Dh3, 21. Kc1, Lh2+!, 22. Kh1, Lg3+!, 23. Kc1, T×f3, 24. D×d5+ [Vendar postonejši vdih; a veselje bo kratko: štirim preganjalcem ne bo lahko uteči.] Kh8, 25. Tf2, L×f2+!, 26. L×f2, Dh2+!, 27. Kf1, Dh1mat. Šah je včasih tudi zabavna igra.

Pa bo utegnili kdo zagodrnjati: če ne igram h3, odloči žrtve na h2 in če h3 potegnem, me spet ugonobi žrtve na h3; ako pa se branim z g3, mi bo glasodar spet pritisnil vprašaj, češ da sem usodno oslabil bela polja. Kazalo bi torej enostavno odpraviti rohado. Da se nam ob koncu ne bo treba spuščati v daljša pojasnjevanja, naj za sedaj zadostuje ugotovitev iz kavarniške prakse, da je šah pač težka igra.